



Vlaams
Parlement

vergadering **C119**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 31 januari 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energielening – 839 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de zero-emissiepremie – 840 (2017-2018)	6
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de doelstelling hernieuwbare energie 2020 – 868 (2017-2018)	10
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energiehuisen – 870 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de toekomstige werking van de energiehuisen – 938 (2017-2018)	17
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over zonnedelen – 934 (2017-2018)	20
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de erkenning bij RESCert – 935 (2017-2018)	24
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de REG-premies (rationeel energiegebruik) in 2017 – 937 (2017-2018)	27
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de duurzaamheid van windmolens – 943 (2017-2018)	31
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over grootschalige fotovoltaïsche projecten – 949 (2017-2018)	33

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energielening – 839 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, vorig jaar zijn er omtrent de energielening een aantal wijzigingsbeslissingen genomen. Straks komen er nog vragen aan bod over de rol van de energiehuisen. Omdat er wat onduidelijkheid is over een aantal uitbreidingen, stel ik deze vraag om uitleg.

Sinds 1 oktober zijn er een aantal wijzigingen van kracht. De prioritaire of kwetsbare doelgroep – dit is de groep die een renteloze energielening kan afsluiten – is uitgebreid. Door deze maatregel komen heel wat meer mensen in aanmerking voor een renteloze lening, wat uiteraard een goede zaak is. Het bedrag dat geleend kan worden, is opgetrokken van 10.000 euro naar 15.000 euro en moet niet meer in vijf jaar maar in acht jaar worden terugbetaald. De prioritaire doelgroep heeft zelfs een periode van tien jaar waarin de lening kan worden terugbetaald. Bijkomend is de energielening nu ook opengesteld voor niet-commerciële rechtspersonen en coöperatieve vennootschappen. Zij kunnen 15.000 euro lenen aan 1 procent en moeten dit bedrag terugbetalen op tien jaar.

Navraag bij de energiehuisen leert echter dat er op dit moment nog geen documenten beschikbaar zijn waarmee de niet-commerciële rechtspersonen of de coöperatieve vennootschappen hun energielening kunnen aanvragen. We vernemen ook dat er nog bijkomende voorwaarden gesteld zouden worden waarbij deze organisaties in een bankwaarborg ter waarde van een derde van het geleende bedrag moeten voorzien en er ook minstens een natuurlijk persoon borg zal moeten staan voor de afgesloten lening.

Ondertussen communiceert minister Gatz ook over de energielening. Hierbij gaat het over een nieuwe energielening voor Cultuur en Jeugd waarvoor culturele verenigingen en jeugdverenigingen die op Vlaams, provinciaal en lokaal niveau subsidies ontvangen op basis van het cultuur- of jeugdbeleid, in aanmerking komen. Op dit moment is het echter nog niet duidelijk waar de culturele verenigingen en jeugdverenigingen deze energielening zullen moeten aanvragen.

Er leven dus nog heel wat vragen, niet alleen bij de energiehuisen maar ook bij verenigingen die willen investeren maar nergens duidelijke antwoorden krijgen over de voorwaarden. Als ze dan antwoorden krijgen, lijken er eerder meer restricties opgeworpen te worden dan nodig.

Minister, vanaf wanneer zullen de niet-commerciële rechtspersonen en de coöperatieve vennootschappen de energielening met een rente van 1 procent kunnen aanvragen? Klopt het dat aan de niet-commerciële rechtspersonen en de coöperatieve vennootschappen bijkomende voorwaarden qua bankwaarborg en hoofdelijke borgstelling, worden opgelegd? Waarom is dit noodzakelijk en is het niet uw verwachting dat elke vereniging hierdoor problemen zal krijgen om de bankwaarborg te krijgen? Zullen culturele verenigingen en jeugdverenigingen de energieleningen van minister Tommelein en minister Gatz kunnen cumuleren? Zullen culturele verenigingen en jeugdverenigingen ook bij het energieloket/energiehuis terecht kunnen om de energielening van minister Gatz aan te vragen, of moet die via een andere weg worden aangevraagd?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Via het besluit van de Vlaamse Regering van 19 mei 2017 is de energielening opengesteld voor niet-commerciële instellingen en coöperatieve vennootschappen. Sinds 1 oktober 2017 zijn de samenwerkingsovereenkomsten met de energiehuizen, die uitvoering geven aan de nieuwe bepalingen van dit besluit, in werking getreden en kunnen niet-commerciële instellingen en coöperatieve vennootschappen ook effectief een energielening aanvragen.

In het Energiebesluit is er geen melding van een verplichte hoofdelijke borgstelling. Het Energiebesluit voorziet inderdaad wel voor bepaalde doelgroepen in een aantal bijkomende verplichtingen die aan de kredietverlening worden gekoppeld. Zo wordt van de niet-commerciële instellingen en coöperatieve vennootschappen een bankwaarborg ter dekking van een derde van het ontleende bedrag geëist. Deze voorwaarde werd ingeschreven uit voorzorg, als zekerheidsstelling tegen het eventueel in gebreke blijven van de ontleners. Ik heb het nog eens goed herbekeken en ik heb ook ervaring als bankier: het gaat hier over kleine bedragen en over investeringen die zichzelf terugverdienen. Er is dus heel weinig risico aan. Het leggen van zonnepanelen op het dak bijvoorbeeld, zorgt voor lagere energiefacturen die het mogelijk maken om de lening terug te betalen.

Ik vind wel dat dit een drempel is. Bij diverse andere hernieuwbare-energieleningen die recent vanuit de Vlaamse overheid worden verstrekt, is de voorwaarde tot sluiten van een bankwaarborg niet expliciet opgelegd. Ik heb het hier dan over de leningen van minister Gatz en minister Homans aan sociale en beschutte werkplaatsen of maatwerkbedrijven en die van minister Crevits aan onderwijsinstellingen. Ik zal aan de Vlaamse Regering een voorstel doen om het Energiebesluit aan te passen en op dat punt gelijk te trekken met de voorwaarden voor deze andere leningen.

Een energielening kan aangevraagd worden bij een energiehuis voor de werken die zijn opgelijst in het ministerieel besluit van 5 september 2017. Dit zijn zowel ingrepen die de energie-efficiëntie van woningen of gebouwen verhogen als investeringen met betrekking tot hernieuwbare energie.

De energieleningen die door minister Gatz moeten worden aangevraagd bij het Fonds Culturele Infrastructuur zijn enkel bestemd voor de financiering van fotovoltaïsche zonnepanelen. Er is geen juridisch bezwaar tegen een cumulatie van beide leningen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord en voor uw bereidheid om een aantal drempels weg te nemen.

Het is uiteraard goed dat de hele Vlaamse Regering bezig is met het redden van ons klimaat, met energiezuinigheid en productie van hernieuwbare energie. Het is wel belangrijk om ten aanzien van de bevolking, in dit geval de doelgroep culturele verenigingen en coöperaties, goed te communiceren. Ik ben ervan overtuigd dat u dat ook bijzonder belangrijk vindt.

Is het mogelijk om via de websites en communicatiekanalen van de energiehuizen de twee vormen van financiering – uw energielening en de andere financieringsinitiatieven die sectoraal worden ontplooid – voor hernieuwbare energie duidelijk te communiceren zodat mensen weten waar ze aan toe zijn? Dat is op dit moment niet het geval. Ik had daaromtrent graag nog wat bijkomende actie in de schoot van de Vlaamse Regering in goede afstemming met uw collega's.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Bedankt voor de terechte vraag en de duidelijke antwoorden. Ik denk ook dat informatie belangrijk is in deze fase, zodat mensen juist weten wat er bezig is.

We hadden gisteren een overleg met een aantal schepenen die bevoegd zijn voor gebouwen, cultuur en dergelijke. Daar kwam dit onderwerp ook ter sprake, en daar bleek ook dat ze niet goed weten welke adviezen ze kunnen geven aan verenigingen die bijvoorbeeld een bepaald clubhuis hebben waar investeringen kunnen gebeuren. Misschien moeten we dus iets doen ten aanzien van de lokale besturen, zodat ook daar de juiste informatie doordringt. Heel wat van die verenigingen zitten dikwijls in verouderde infrastructuur, die al dan niet eigendom is van een stad of gemeente. Als die ook weten op welke manier ze aan die energieleningen kunnen komen, denk ik dat dat een win-winsituatie is. Op een of andere manier zouden we die lokale besturen dus ook de juiste informatie moeten geven.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik wil even voortgaan op wat minister Gatz gecommuniceerd heeft rond de energieleningen voor Cultuur en Jeugd. Ik denk dat daar heel wat potentieel ligt. Mijn vraag is om die procedures zo eenvoudig mogelijk te maken. Zal die bevoegdheid dan bij u komen te liggen? U zei net dat het gecumuleerd kan worden. Zult u het ook integreren binnen de energiehuisen, zodat er één loket is waar de jeugd- en cultuurverenigingen en mogelijk ook sportverenigingen terecht kunnen? Op die manier worden de procedures eenvoudig en wordt de administratieve overlast zo laag mogelijk gehouden. Als we daar een succes van willen maken, moeten we ervoor zorgen dat die drempel zo laag mogelijk is, dus: één loket waar alles geregeld kan worden.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: We hebben hier geen tijd meer te verliezen. U ziet in mijn antwoord ook dat ik bereid ben om al die drempels weg te nemen en alle zogenaamde kleine risico's er eventueel zelfs bij te nemen.

Het is overduidelijk dat we allemaal een verantwoordelijkheid hebben. Ik ben in zeer nauw contact met de VVSG. We hebben allemaal schepenen en burgemeesters en gemeenteraadsleden, dus met andere woorden: ook daar moet op de nagel geklopt worden dat de gemeenten dat kunnen doen. De energiehuisen zijn daar nu al verantwoordelijk voor, dus die kunnen die leningen verstrekken. U weet dat het van beperkte duur is. Het is aan 1 procent. Ik hoor dat de rentes stijgen. Het is echt nu het moment om het te doen, ofwel om het clublokaal van je vereniging energie-efficiënt te maken, want daar dienen die leningen ook voor, ofwel om hernieuwbare energie te plaatsen. Het is niet in 2020, het is nu dat men het moet doen. Ik plan alleszins zoveel mogelijk informatie-uitwisseling en –verstrekking aan de gemeentelijke overheden en de mandatarissen die daar achter moeten zitten.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik ben blij dat de drempels van de bankwaarborg en de hoofdelijke aansprakelijkheid weggenomen worden. Ik ben ook blij dat u die communicatie op u wilt nemen – en op ons, want uiteraard hebben wij daar ook een taak in. Ik zie op de website van de energiehuisen dat de informatie daar alleszins nog niet ter beschikking is, zeker niet wat betreft de leningen die via uw collega's Gatz en anderen verlopen. Ik denk dat het nuttig is dat die informatie daar ook ter beschikking wordt gesteld. En allicht zal ook de VVSG een nuttige partner zijn om het nieuws hierover te gaan verspreiden. We rekenen erop, minister, dat u daar werk van maakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de zero-emissiepremie – 840 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Zoals de Europese 'Clean Power for Transport'-richtlijn voorschrijft, heeft de Vlaamse Regering een 'Clean Power for Transport'-actieplan uitgewerkt, dat een beleidskader creëert ter ondersteuning van de milieuvriendelijke voertuigen en brandstoffen en de bijhorende infrastructuur. In het kader van dat actieplan voerde de minister van Energie in 2016 al de zero-emissiepremie in. Daar de hogere aankoopprijs van een elektrische wagen in vergelijking met een klassieke auto heel wat mensen ervan weerhoudt om voor die elektrische wagen te kiezen, wilde de minister via de zero-emissiepremie de financiële drempel tot aankoop van zo'n elektrische wagen wegwerken. Van 2016 tot 2020 wordt in een jaarlijks budget van 5 miljoen euro voorzien. De premie die na aanvraag zou worden uitbetaald, varieert in functie van de aankoopprijs van de wagen en neemt jaar na jaar af.

Nu de premie-aanvragen voor 2017 zijn afgesloten, minister, blijkt dat er maar voor 1,2 miljoen euro aan premies is uitbetaald. Daardoor zal in 2017, net als in 2016, maar een beperkt deel van het voorziene budget voor de zero-emissiepremie effectief zijn aangewend om de aankoop van elektrische wagens te ondersteunen. Als verklaring wijst u naar een gewijzigde procedure, waardoor de premie nu later moet worden aangevraagd, maar dat lijkt mij slechts een gedeelte van de echte verklaring te zijn. Het lijkt immers weinig waarschijnlijk dat zonder een aanpassing van de aanvraagprocedure het voorziene budget voor 2017 wel volledig zou zijn uitbetaald. Het echte probleem is dat het aantal mensen dat effectief wil en kan overgaan tot de aankoop van een elektrische wagen, nog altijd zeer beperkt blijft. Daarom zou onderzocht kunnen worden wat de verklaring daarvoor is en op welke wijze bijgestuurd kan worden in het bestek van deze premie.

U verklaarde al dat de resterende 3,8 miljoen euro zal worden overgedragen naar het budget van 2018 voor de zero-emissiepremie. Het is positief dat het budget beschikbaar blijft voor het klimaatbeleid en ter ondersteuning van de groene mobiliteit in Vlaanderen in het bijzonder. De vraag blijft wel of het budget van 8,8 miljoen euro in 2018 wél volledig en nuttig gespendeerd zal worden zonder fundamentele wijzigingen aan het beleid. U gaf in de commissie Leefmilieu van 10 januari 2017, toen we het hadden over de uitvoering van de resolutie rond het versterkte klimaatbeleid, wel al aan dat u zelf ook nadenkt over een aantal hervormingen met betrekking tot de premie.

Welke verklaringen ziet u voor het beperkte aantal aanvragen van de zero-emissiepremie en het beperkte aantal elektrische wagens dat er op dit moment bij komt op de Vlaamse wegen?

Hoe staat u tegenover de idee om de zero-emissiepremie voor de wagens uit de hoogste prijsklasse te schrappen en de premie voor wagens met een lagere aankoopprijs te verhogen, om op die manier het financiële nadeel ten opzichte van klassieke wagens verder weg te werken? Aan welke bijstellingen van de premie denkt u zelf?

Hoever staat het met de uitbouw van de laadinfrastructuur en de vijfduizend laadpunten die samen met Eandis en Infrax worden geïnstalleerd, en de snellaadinfrastructuur die onder meer langs onze snelwegparkings zou worden geplaatst?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: De zero-emissiepremie helpt om het prijsverschil te beperken, maar elektrische wagens blijven vooral bij aankoop duurder dan traditionele wagens. De kosten die nadien komen en lager zijn voor elektrische wagens, worden blijkbaar minder in rekening gebracht bij een aankoop door particulieren. Ook de groene fiscaliteit wordt bij de aankoop onvoldoende meegenomen in de beslissing. Bovendien, en dat is vermoedelijk de belangrijkste reden, blijft het aanbod aan kwalitatieve zero-emissiewagens beperkt tot enkele merken en modellen. De constructeurs kondigen tot mijn grote tevredenheid wel een forse uitbreiding van het aanbod aan. Sommige mensen stellen vermoedelijk hun aankoop uit tot de eerste zero-emissiewagen van hun dromen op de markt komt. Het blijkt ook dat er nog veel misverstanden bestaan over de kwaliteiten van deze wagens en dat die kwaliteiten ook door het verkoopnet van de autoconstructeurs niet altijd even goed in de verf worden gezet.

Het is een feit dat de premie ondertussen gedaald is en het effect verminderd is. Ik heb inderdaad gepland om dat op korte termijn bij te sturen, waarbij ik een duidelijker onderscheid wil maken tussen de wat goedkopere en de duurdere modellen, zoals dit in het verleden ook al het geval was. Naast een bijsturing van het premiebedrag kan ook gedacht worden aan een uitbreiding van de doelgroep. Ook de doelgroep vormt een onderdeel van een evaluatie, waarvan ik voorzie om het resultaat op korte termijn aan de Vlaamse Regering voor te leggen. We moeten evalueren en bijsturen. We hebben een doel voor ogen dat we moeten behalen. De vraag is alleen op welke manier we dat kunnen doen.

Eind 2017 zouden er volgens het besluit van de Vlaamse Regering 1500 extra laadpunten bij moeten zijn gekomen. De opdracht, die daartoe aan de netbeheerders werd gegeven, wordt grotendeels volgens timing uitgevoerd. Op korte termijn zullen 1288 publieke laadpunten uit dat lot van 1500 geïnstalleerd zijn. Waar dit nog niet het geval is, heeft dit te maken met specifieke lokale omstandigheden, zoals een conflict met andere werken. Ik heb begrepen dat er ook nog een discussie is over een overheid die belastingen heft op dergelijke laadpalen. We proberen dat uit te klaren om dergelijke zaken in de toekomst te vermijden. Ik heb een brief geschreven naar de drie burgemeesters van de steden die het op eigen houtje doen, namelijk Antwerpen, Leuven en Sint-Truiden. Ik heb hun gevraagd hoever ze nu staan met de additionele laadpalen en hoe hun uitrol er zal uitzien naar 2020 toe. Of dat nu heel belangrijke steden zijn: Antwerpen, Leuven, Sint-Truiden ...

De uitrol van laadpalen is voor mij van zeer groot belang om de energietransitie mee vorm te geven. Als we de uitstoot van de voertuigen drastisch willen beperken, moeten we in de richting van meer zero-emissievoertuigen denken. Samen met de heer Diependaele hoop ik dat er een evolutie komt in de waterstofwagens, zodat we ook daarin stappen vooruit zetten. Het aantal locaties waar publieke snelladers werden uitgerold, vaak langs of in de buurt van snelwegen, is het voorbije jaar zeer sterk gestegen. We merken dat misschien zelf niet, maar het is zo. Op basis van de huidige cijfers zitten we aan 36 locaties, waar meestal telkens minstens twee publieke laadpunten beschikbaar zijn. Binnenkort wordt door mijn administratie ook een call gelanceerd, waarbij met Europese middelen ondersteuning wordt geboden voor de verdere uitrol van snellaadpunten en zelfs ultrasnellaadpunten – het project BENEFIC – in Vlaanderen. De uitrol van snelladers zit zeker op schema, de uitrol van laadpalen ook, met uitzondering van een drietal steden.

Het is nu duidelijk aan de autoconstructeurs en aan de auto-industrie om snel met meer volledig elektrische modellen te komen, hopelijk goedkopere, zodat de concurrentie toeneemt en we minder premies moeten geven. De basisinfrastructuur is er zeker.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Er zijn heel wat elementen in dit verhaal. Met betrekking tot de premie is het goed dat u nadenkt over een aantal hervormingen. Ik heb eerder al gepleit voor een uitbreiding van de doelgroep voor auto's die in deelsystemen worden ingebracht. De deelmobiliteit is een bijzonder belangrijke evolutie en we moeten de elektrische deelmobiliteit ook alle kansen geven. De premie kan daartoe zeker bijdragen. De hoogte van de premie en de voorziene daling voor de meest toegankelijke elektrische auto's, de auto's die meer een gezinsmodel zijn, wordt best eens herbekeken. Het is beter de premie daarvoor wat langer op een hoger niveau te houden. Op die manier kunnen we de aankoop van een elektrische auto voor modale gezinnen wat aantrekkelijker maken. U hebt immers gelijk: er zijn nog een aantal – minstens mentale – drempels in de hoofden van heel veel mensen om zo'n aankoop te gaan doen. Vanuit de Vlaamse overheid moeten we zeker een steentje bijdragen om die drempels weg te nemen. Dat gaat zeker ook over de laadinfrastructuur. U zegt dat we op schema zitten voor het gedeelte dat via de netbeheerders is aanbesteed. Hopelijk volgen ook Antwerpen, Sint-Truiden en Leuven. Ik weet niet wanneer u daaromtrent nieuws verwacht middels de brief die u hebt geschreven.

Met betrekking tot de snelladers zegt u dat er 36 locaties zijn, met elk minimum 2 laadpunten. Tegelijk kondigt u een call aan met Europese middelen om bijkomende infrastructuur te krijgen. Kunt u omtrent die call nog enige duiding geven? Wat is de bedoeling? Hoeveel laadpunten extra wilt u daarmee verwezenlijken? Welk budget voorziet u daartoe en wanneer?

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik wil me aansluiten bij de terechte vragen van de heer Bothuyne. Het grotere plaatje dat we moeten bekijken, is: hoe kunnen we het elektrisch rijden meer ondersteunen? We moeten daar eerlijk in zijn: het besef groeit, naarmate de premie niet helemaal aan de verwachtingen tegemoetkomt, dat we daar als overheid eigenlijk maar beperkte middelen toe hebben.

We moeten daar eerlijk over zijn. De overheid is in haar mogelijkheden beperkt als het gaat over het overtuigen van de consument om zo'n elektrische wagen aan te schaffen. We zijn goed in het realiseren van de randvoorwaarden, zoals u ook zegt. Met de laadpalen zitten we wel degelijk op schema. We hebben daar de laatste jaren een heel mooie beweging gedaan. Dat doen we dus goed. Maar hoe kunnen we nu de consument overtuigen om zo'n wagen aan te kopen? Toen mevrouw Turtelboom die premie lanceerde, hadden wij er onze twijfels bij of dat wel het juiste instrument was. Nu blijkt ook dat we daar vragen bij kunnen stellen. We zijn absoluut bereid om te bekijken of de mogelijkheid bestaat om die premie te hervormen op basis van de evaluatie die er nu aankomt: om welke redenen de premie niet aanslaat, en hoe we die beter kunnen aansturen. Uit die evaluatie zal blijken of die premie überhaupt het goede middel is.

Ik blijf ervan overtuigd dat er heel wat zaken zijn waarop de overheid zelf geen impact heeft, die ervoor zorgen dat dat elektrisch rijden maar geen ingang vindt. U herinnert zich vast dat enkele weken geleden bleek dat de actieradius van zo'n wagen door de producenten sterk overdreven wordt, tot 40 procent te veel. Dat zijn allemaal zaken die de consumenten niet graag horen. Dat wekt geen vertrouwen in die elektrische wagens. We moeten bekijken hoe we eventueel in overleg met de producenten kunnen komen tot een eerlijke en correcte informatie, zodanig dat de consument weet wat hij aankoopt.

De overheid moet in alle eerlijkheid bekennen dat zij daarin beperkt is. We doen alles wat we kunnen met betrekking tot de omgevingsfactoren. Minister, daarin ondersteun ik u volledig. De resultaten mogen gezien worden. De premie is een mooie poging geweest, maar ik betwijfel of we die ooit echt zullen kunnen laten

aanslaan en of die een verschil zou kunnen maken. Ik wacht daar de evaluatie af om te bekijken welke hervormingen we eventueel kunnen doen. Maar verder zal het de producent zijn die de consument zal moeten overtuigen om meer in te zetten op het elektrisch rijden.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Het is niet of-of, het is en-en-en. Er zijn drie heel belangrijke zaken. Ten eerste is de oplaadinfrastructuur ongetwijfeld iets wat het probleem was, en wat nu minder en minder een probleem wordt. Ik heb daarover met mijn collega Jean-Luc Crucke overlegd. We zijn samen naar Volvo geweest om daar te bekijken hoe straks die elektrische modellen zullen worden geproduceerd. En op het Autosalon hebben we met FEBIAC overlegd. Het is natuurlijk noodzakelijk dat we goede afspraken maken met onze buurlanden, maar dat moet ook gebeuren in ons eigen land. Het heeft weinig zin om elektrische auto's te stimuleren als er in Pairi Daiza of in andere Waalse attracties en steden geen oplaadpunten zijn. Deze week vertelde iemand me nog dat hij naar Arlon moest en dat hij echt moest uitstippelen hoe hij met zijn elektrische wagen vanuit Luxemburg terug in Vlaanderen kon geraken. Ook daar is een beweging nodig. De gewesten hebben afzonderlijke wetten en regels, maar het is toch belangrijk dat ook Wallonië en Brussel meegaan in het verhaal.

Ik ben in Abu Dhabi geweest. Daar ging het ook over elektrische wagens. We zijn te bescheiden. We zijn absoluut niet de slechtste leerling van de klas. Het zou veel beter en veel sneller moeten, maar wij hangen niet aan de staart van het peloton. De Belgische cijfers behoren relatief gezien tot de betere van Europa. Dat is bijna uitsluitend te danken aan Vlaanderen. En dat het kan, bewijst nu wel Nederland. Over de grens gaan ze stappen sneller. Daar zijn al meer dan 100.000 elektrische wagens. En dat is bij wijze van spreken naast de deur.

Ook met betrekking tot de actieradius overdrijft men soms. Voor bepaalde mensen is dat inderdaad een groot probleem. Ik ben vorig jaar zelf overgeschakeld van zuiver elektrisch naar hybride. Voor het overgrote gedeelte van de Vlamingen is dat geen probleem. De meeste mensen rijden geen 200 tot 300 kilometer per dag. Hoe meer oplaadinfrastructuur er komt, hoe meer het probleem van de actieradius verdwijnt.

Mijnheer Diependaele, ik geef u gelijk. Het is zoals men dat ook met andere zaken doet: men overdrijft. Het gaat niet alleen om de actieradius en de batterijen, ook met betrekking tot andere zaken geeft men vanuit de auto-industrie niet altijd de juiste gegevens aan de klanten. Dat gebeurt ook met fossiele brandstoffen. We moeten correcte informatie vragen van de auto-industrie en een correcte communicatie.

Ik betwijfel dat die premie helemaal geen rol speelt. Op een bepaald moment moet iets de doorslag geven. We moeten nog meer benadrukken dat de fiscaliteit heel interessant is: voor de inverkeerstelling is het 0 procent; de verkeersbelasting is nul – dat betekent dat je niets betaalt als je een elektrische wagen hebt –; en ook het onderhoud van die wagens is veel efficiënter. Maar dat laatste moeten de autoconstructeurs beter aantonen.

We zullen die premie evalueren. Ik ben ook geen grote voorstander van geld uitdelen waar het niet nodig is. Maar het budget van 'Clean power for transport' (CPT) is wel beperkt. Het is afgeblokt. Het kan nooit méér zijn dan in het budget is voorzien. Dat is nu eenmaal zo. We moeten dat zo goed mogelijk proberen aan te wenden. En we moeten toch het verschil kunnen blijven maken.

Vanuit de Nederlandse laadpaalindustrie onthoud ik één ding: wij zijn te bescheiden. We moeten stoppen met zeggen dat we er niets van bakken, want we zijn wél op de goede weg. Het goede moment, de grote klik moet nog komen, maar een keer dat die klik er komt, zal het volgens mij snel gaan.

Mijnheer Bothuyne, BENEFIC gaat over 100 snelladers waarvan 80 in Vlaanderen, 10 ultrasnelladers waarvan 2 in Vlaanderen, 5 snelladers voor taxi's in Vlaanderen, 44 elektrischebussenladers in Vlaanderen, 2 waterstofstations in Vlaanderen en 10 walstroominstallaties in Vlaanderen.

Het budget is 600.000 euro voor laadpalen en 960.000 euro voor snellaadpalen. Er wordt vanuit Europa nu toch een nieuwe injectie gegeven om de laadcapaciteit en de tankcapaciteit voor waterstof te versnellen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dat is alvast een concreet initiatief om aan de vraag vanuit het terrein een antwoord te bieden. Die laadinfrastructuur is eigenlijk een soort verzekering voor iedereen die elektrisch rijdt. De meeste mensen die elektrisch rijden laden grotendeels thuis of op het werk op, maar voor iets verdere verplaatsingen zijn laadpalen en snellaadpalen bijzonder belangrijk om zeker te zijn dat men overal en altijd de gewenste verplaatsingen kan doen.

Wat betreft de premie: geld zomaar uitdelen is zeker nooit de bedoeling. Dremfels wegwerken om een gewenste maatschappelijke evolutie te versnellen kan wel, wat ons betreft voornamelijk voor die gezinnen die er het meeste nood aan hebben. Dat zijn niet de mensen die zich een elektrische auto van 70.000 of 80.000 euro kunnen veroorloven, het gaat dan over de kleinere modellen. Daarvoor kunnen we wat ons betreft de premie langer op een hoger niveau houden binnen het beschikbare budget. Ook de deelautosystemen moeten wat ons betreft worden opgenomen in het premiesysteem zoals het hier voorligt, iets dat we eerder al een aantal keren in deze commissie hebben bepleit. We hopen dat u zo snel mogelijk effectief tot beslissingen komt in dezen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de doelstelling hernieuwbare energie 2020 – 868 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Het is de bedoeling dat tegen 2020, in vergelijking met 1990, 20 procent van de geproduceerde energie afkomstig is van hernieuwbare energiebronnen. Deze doelstelling is zoals we allemaal weten vertaald naar bindende doelstellingen per lidstaat. Voor België gaat het tegen 2020 om 13 procent van de verbruikte energie die afkomstig moet zijn van hernieuwbare bronnen. Dat is middels het intra-Belgisch klimaatakkoord verdeeld naar doelstellingen per gewest. Uit dat akkoord blijkt dat de doelstelling hernieuwbare energie voor Vlaanderen neerkomt op een equivalente productie van 2156 megaton olie-equivalent tegen 2020 in vergelijking met 2005. Dit is ongeveer 10 procent hernieuwbare energie, mits de nodige verminderingen van het energieverbruik en verbetering van de energie-efficiëntie worden gerealiseerd.

Minister, u hebt een resem plannen uitgewerkt, een Wind-, Zonne- en Warmteplan, om die doelstelling effectief waar te maken. In haar recent advies 'Een lift naar genoeg groene energie?' geeft de SERV aan dat ze eraan twijfelt of de scenario's die zijn vooropgesteld in de verschillende plannen ter stimulering van de productie van hernieuwbare energie effectief zullen worden waargemaakt. Daardoor durft de SERV zich de vraag stellen of Vlaanderen zijn doelstelling voor 2020 wel tijdig zal bereiken. In een van de scenario's die ze uitwerkt in haar advies,

beschrijft de SERV zelfs de vrees dat tegen 2020 de kloof tussen de vooropgestelde doelstellingen en wat effectief zal zijn waargemaakt, zou kunnen neerkomen op bijna 11.000 gigawattuur. In dat geval zou een bijkomend budget van 700 miljoen euro nodig zijn om de doelstellingen alsnog te halen, onder andere om hernieuwbare energie in het buitenland aan te kopen.

Het is natuurlijk bijzonder belangrijk dat we alle mogelijke inspanningen leveren om de 2020-doelstellingen te halen, maar we moeten toch ook al verder kijken. Uit de lopende besprekingen over een interfederale energievisie en Energiepact blijkt dat we zo snel mogelijk over goed onderbouwde prognoses voor de productie van hernieuwbare energie in 2025 en 2030 zouden moeten beschikken. Een potentieelanalyse van de verschillende bronnen van hernieuwbare energie, waarnaar u in uw antwoord op schriftelijke vraag 43 over de prognoses van hernieuwbare energie van oktober 2016 verwees, zou in dat verband ongetwijfeld erg interessante informatie kunnen aanleveren. U verklaarde dat de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) deze studie in 2017 zou afronden. Hopelijk kunnen we in het kader van de opmaak van dat interfederale Energiepact snel over de resultaten van deze potentieelanalyse beschikken en kunt u ze meteen ook meedelen aan deze commissie.

Minister, wat zijn uw bedenkingen, opmerkingen en antwoorden op het advies van de SERV 'Een lift naar genoeg groene energie'? Op welke punten verschillen de uitgangspunten achter de scenario's die u vooropstelt voor het Wind-, Zonne- en Warmteplan met het scenario waar de SERV zich op baseert? Wordt de aankoop van hernieuwbare energie van landen die hun doelstellingen ruim overschrijden, overwogen om de Vlaamse doelstelling te bereiken? Welke prijs zou hiervoor betaald moeten worden en welke stappen zijn er in dezen eventueel al gezet? Zijn er met de andere gewesten afspraken gemaakt dat bij het overschrijden van de doelstelling hernieuwbare energie, de beschikbare overschotten van dat ene gewest aangewend zullen worden om een eventueel tekort van een ander gewest bij te passen?

Het verbeteren van de energie-efficiëntie is essentieel in het halen van de doelstelling hernieuwbare energie. Kunt u een stand van zaken geven van de verbetering van de energie-efficiëntie in Vlaanderen? Wat is de te verwachten productie van hernieuwbare energie in 2025 en 2030, en wat zal het aandeel van de hernieuwbare energie in de totale energiemix zijn? Is de potentieelanalyse van hernieuwbare energie van de VITO al opgeleverd? Wanneer kunnen wij dit rapport en deze analyse bekijken?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bothuyne, dank u wel voor uw vraag. Ze is heel actueel vandaag. De SERV heeft enkele jaren geleden ook al berekeningen gemaakt over de certificatenoverschotten en de daaraan gekoppelde kosten. Deze berekeningen gingen in dezelfde richting als het rapport waarover deze vraag gaat, in die zin dat de geraamde kosten ook een maximale inschatting betroffen. Het is hun taak om mij te wijzen op potentiële risico's verbonden aan beleidskeuzes, en het klopt dat in het verleden misschien te weinig geluisterd is naar de conclusies van de SERV.

Hoewel ik intellectueel het werk van de SERV begrijp, ondermijnen dergelijke rapporten het draagvlak voor hernieuwbare energie dat we samen met deze regering aan het opbouwen zijn.

Daarenboven stelde het Rekenhof dat de aangekondigde maatregelen en de vernieuwde energieheffing, die trouwens unaniem in het Vlaams Parlement is goedgekeurd, op middellange termijn het certificatenoverschot reduceren en bijdragen aan het beleid inzake hernieuwbare energie. We kunnen dus enkel maar vaststellen dat

het Rekenhof, toch een gewaardeerde instelling op dat vlak, dat duidelijk stelt. Als de verhoogde quotumplicht die ook is ingevoerd, en de opkoopoperaties die we hebben uitgevoerd... Eind vorig jaar waren er grote twijfels over het overschot aan wkk-certificaten (warmte-krachtkoppeling), maar we hebben die in de laatste week van december wel degelijk opgekocht, met goedkeuring en medeweten van Europa. Met andere woorden, de markt van groenestroomcertificaten zal in 2021 een ideale marktwerking bereiken. Als we naar nul moeten gaan, hebben we geen ideale marktwerking. We hebben altijd een minimumaandeel aan groenestroomcertificaten nodig.

Het is gemakkelijk om theoretische rapporten te maken – ik maak die niet graag, wie mij kent weet, dat ik geen theoreticus ben, maar een man die probeert de dingen in de praktijk in gang te zetten en die zeer praktijkgericht werkt. Ik hou rekening met scenario's waarvan de grootste pessimisten zelfs niet geloven dat ze ooit werkelijkheid zullen worden. Ik kan mij als minister niet permitteren, en ik wil dat ook niet doen, om Vlaanderen doelstellingen op te leggen die niet ambitieus genoeg zijn of die in de verste verte niet realistisch zijn. Ik zie grote titels verschijnen dat ik soms te optimistisch ben. Wel, ik heb in de commissie al duidelijk gezegd dat ik daar dus geen probleem mee heb. Ik word liever te optimistisch genoemd, dan dat ik een gebrek aan ambitie heb. Voor mij is dat duidelijk. Voor Vlaanderen is het belangrijk om ambitie te hebben. Vlaanderen moet optimistisch zijn in het behalen van doelstellingen, anders kunnen we beter onmiddellijk de boeken dichtdoen. In de voorbije jaren is dat veel te vaak het geval geweest.

Om tot een goede inschatting te komen, vertrek ik van de recentste statistieken en bepaalde groeicijfers. Daarnaast echter is het belangrijk om ook rekening te houden met niet-publieke gegevens, zoals de lopende aanvragen voor steun, de concrete contacten met bedrijven over hun vragen en hun investeringsplannen. In de voorbije weken zag ik dat een aantal grote bedrijven heel concrete plannen hebben, dan weet ik dat de zaak in gang aan het schieten is. Ik ben bij Volvo geweest en dat bedrijf kondigt spontaan aan dat het een concreet project van 12 gigawatt aan zonnepanelen aan het bestuderen is, ook wat participatie betreft. Er zijn nog andere grote bedrijven die mij ondertussen aankondigen dat ze werk maken van concrete projecten.

Als we al die elementen in rekening brengen, zien we een aantal verschillen tussen het SERV-rapport en de aannames van het energieplan. Het SERV-rapport concludeert dat er een nog niet in rekening gebrachte kost zou kunnen ontstaan in de grootteorde van 700 miljoen euro en een kloof met de doelstelling die tot bijna acht keer groter kunnen zijn dan de Vlaamse Regering veronderstelt, zijnde bijna 11.000 gigawattuur in plaats van 1418 gigawattuur.

Dat zijn kunstmatig samengestelde worstcasescenario's. Men mag dat doen van mij, die worstcasescenario's, maar dan moet je ook bestcasescenario's maken. Die worstcasescenario's houden onvoldoende rekening met het feit dat er wordt gewerkt op het terrein, dat er een Zonneplan is, dat er een Zonnekaart is, dat er campagnes zijn, dat er een Windplan is. Men kan natuurlijk heel pessimistisch doen en ik zie dat ook: we kondigen een windplan Windkracht 2020 aan, en nog geen negen maand later zegt men dat het niet werkt. Nochtans weten we allemaal dat windmolens een doorlooptijd van vergunningen hebben van minstens twee jaar. Dit kan nog niet werken. We moeten rekening houden met wat komt, met wat in de planning zit. Dan lees ik uitspraken van bepaalde producenten die zeggen dat ze op dit moment geld pompen in windmolenprojecten. Met andere woorden, daar moeten we rekening mee houden, en niet met hoeveel windmolens er dit jaar zijn geplaatst. Ook daar zijn er trouwens grote verschillen tussen aankondigingen en eindresultaten.

Er worden verouderde prognoses van het Vlaams Energieagentschap (VEA) uit 2016 gebruikt die het VEA ondertussen heeft geactualiseerd, en gegevens overgenomen

die nog geen rekening houden met de doelstellingen van de verschillende actieplannen. Als men grote berekeningen maakt, moet men minstens rekening houden met wat wij hier allemaal hebben beslist om in gang te zetten.

Voor zonne-installaties (pv) werd een scenario aangenomen met een jaarlijks bijkomend vermogen dat nauwelijks toeneemt tot 150 megawatt in 2020. We hebben dit al in 2017 overschreden. Men is plannen aan het maken dat ik iets niet zal halen in 2020, terwijl we dat het voorbije jaar al hebben overschreden. We moeten toch een klein beetje ernstig blijven.

Ook voor wind gebruikt de SERV een scenario met een laag bijkomend vermogen van 100 megawatt tussen 2016 en 2020. We weten ondertussen dat er in 2016 en 2017 in werkelijkheid veel meer dan 100 megawatt werd geïnstalleerd, namelijk ongeveer 130 megawatt in 2016, en in 2017 volgens voorlopige cijfers ongeveer 200 megawatt. Dat is meer dan het dubbele dan wat men aanneemt in de scenario's van de SERV.

Voor groene warmte uit biomassa werden gegevens van 2015 overgenomen als referentie voor 2020. 2015 was een warmer jaar dan normaal zodat de productie van groene warmte lager was. Verder zijn er grootschalige groenewarmteprojecten uit biomassa in 2016 en 2017 bijgekomen, zoals de warmtelevering van Stora Enso aan Volvo, dat ik zelf mee in gang heb mogen steken, en het Project Ecluse van Indaver, waar ik ook bij betrokken was samen met enkele andere collega's.

Een ander element zou het wegvallen van de productie van Max Green zijn. Inmiddels is het kader voor de steunverlening vastgelegd. We hebben daarover al gediscussieerd in deze commissie en we hebben er ook over gestemd. In het kader van de berekening van de specifieke onrendabele top voor deze steunverlening, hebben we inzage in een aantal commerciële gegevens. We hebben geen reden om te twijfelen aan de productie in 2020. Het is dan ook sterk overdreven om te beweren dat in een minder optimistisch scenario de kloof tot de hernieuwbare-energiedoelstelling zou toenemen tot bijna 5500 gigawattuur.

De inschatting op 1418 gigawattuur blijft realistisch vanuit de vooropgestelde hernieuwbare energieproductie, zoals aangenomen in het Energieplan.

Collega's, het lijkt mij zelfs niet geheel onrealistisch – op het gevaar af om weer als té voluntaristisch en té optimistisch te worden benaderd – dat wij géén kloof zullen hebben en dat we de doelstellingen wel degelijk zullen halen.

Maar – en nu komt het – wij moeten verder denken. Dat is ook wel heel actueel in het kader van het Energiepact dat we afsluiten en het Energie- en klimaatplan dat we moeten opstellen. Als wij iets doen, moeten wij een strak plan opmaken. Dat is trouwens de discussie die vandaag aan de gang is in het Energiepact, collega's. Ik merk wat bewegingen en wat uitspraken. Ik stel alleen vast dat we absoluut niet ver van elkaar zitten. Het is heel duidelijk wat we allemaal willen. Eerst en vooral, benadruk ik nog eens het engagement om daar te geraken. Het is toch wel belangrijk dat we allemaal beseffen dat we ervoor moeten gaan. En hoe meer we zeggen: 'Oei, zal dat wel lukken of zal dat wel gaan?', hoe meer de investeerders zullen zeggen: 'Oei, ze zijn niet zeker van zichzelf.' Als een voetballer op het plein komt en toont dat hij bang is van de tegenstander, dan begint de tegenstander daar wel wat moed uit putten. Met andere woorden, we moeten ervoor zorgen dat we optimistisch zijn zonder te vervallen in overdreven voluntarisme. Daarmee ben ik het absoluut eens.

Ik denk dat een strak plan noodzakelijk is en dat het plan ook moet worden gemonitord. Dat geldt voor alles. Dat geldt niet alleen voor de hernieuwbare-energiedoelstellingen van alle gewesten. Dat moet in alle gewesten duidelijk worden. Ik heb mevrouw Marghem al een paar keer horen zeggen dat de gewesten dat

moeten doen. Ja, we moeten dat doen. We doen dat ook en we zullen dat ook doen. We zullen dat strak monitoren. We zullen alarmbellen en knipperlichtsystemen inbouwen om te zien of we al dan niet moeten bijsturen. In de algemene bedenkingen is het trouwens ook heel duidelijk dat we een strak plan moeten maken voor die transitie. Met andere woorden, als wij de doelstellingen willen halen, dan moeten we de transitie mogelijk maken. Iedereen weet waarover dat gaat. Ook daar moeten wij een strak plan maken. Als wij die thermische productie moeten realiseren om die overgang mogelijk te maken naar de hernieuwbare-energie-doelstellingen, de flexibele installaties, dan moeten wij ook daar een zeer strak plan hebben. Dat moet inderdaad becijferd zijn en vastliggen. Maar dan moeten we dat ook op een realistische manier monitoren en niet op een amateuristische manier. Dan moeten we niet zeggen: 'Oei, we hebben het voorbije jaar maar dat gehaald, dat betekent dat we volgend jaar niet meer zullen halen.'

De heren Gryffroy en Schiltz waren samen met mij op het IRENA-congres (International Renewable Energy Agency) in Abu Dhabi. Het was heel duidelijk: de productie van de hernieuwbare energie wereldwijd stijgt niet geleidelijk, maar zeer snel. Dit is een acceleratie, een versnelling. Daarom hebben we in Vlaanderen ook de Stroomversnelling, collega's. Het zal een versnelling zijn. Het is dus niet op basis van het verleden, maar op basis van een aantal realistische, haalbare, maar toch wel ambitieuze doelstellingen dat wij een strak plan moeten maken.

We moeten dat ook monitoren. Het is meer dan het bepalen van het potentieel, het is ook monitoren wat er in de pijplijn zit, wat mogelijk is. En vooral is het wat ik dagelijks probeer te doen, namelijk het wegwerken van drempels en het faciliteren van projecten.

Indien de uiteindelijke Vlaamse doelstelling niet zal worden gehaald met interne maatregelen, dan zullen we inderdaad de aankoop van hernieuwbare energie moeten overwegen, zowel bij andere gewesten als bij lidstaten. Ik ben daar absoluut geen voorstander van. Ik ben er echt van overtuigd dat we dat kunnen halen en dat we dat niet zullen moeten doen. Ik wil ook wijzen op de jobs die gecreëerd worden, op de economische meerwaarde die er is bij hernieuwbare energie. Dat zijn jobs en een economische meerwaarde die hier worden gerealiseerd, in Vlaanderen. We moeten dat doen. Ik reken daarvoor op ieders medewerking.

De verwachte productie van hernieuwbare energie tegen 2025 en 2035 is onderdeel van het geïntegreerd Energie- en klimaatplan. Het is ook een onderdeel van het Energiepact dat er zal moeten liggen, hopelijk zo snel mogelijk. We zullen daar niet op vooruitlopen. Ik zal daar geen uitspraken over doen. Ik wil alleen maar heel duidelijk maken dat we niet ver van elkaar zitten. Voor mij is de discussie over nucleaire energie geen dogma, geen fetisj. Ik heb altijd gezegd: 'We doen de oude auto niet weg vooraleer de nieuwe auto geleverd is.' Maar we moeten natuurlijk wel alles doen om die nieuwe auto geleverd te krijgen. Op dat vlak ben ik een optimist. We zullen het Energie- en klimaatplan 2030 voorleggen aan de Vlaamse Regering. Ook het Energiepact zal waarschijnlijk binnenkort aan de Vlaamse Regering kunnen worden voorgelegd. Als voorbereiding hierop heeft Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) ook voor warmtepompen, voor diepe geothermie en voor biomassa potentiële analyses uitgevoerd die ter beschikking zijn op de website van het Vlaams Energieagentschap.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Een strak plan is inderdaad wat we nodig hebben. Een strakke monitoring is uiteraard ook positief.

U zegt dat men in die SERV-studie worstcasescenario's berekent, eigenlijk op basis van achterhaalde cijfers en prognoses. Het zou misschien goed zijn mocht u ook formeel aan de SERV uw bedenkingen overmaken en de nieuwste cijfers ter

beschikking stellen aan hen, zodat zij in de toekomst minder amateuristisch – zoals u het noemt – analyses kunnen maken. Het lijkt me nuttig om de dialoog met de SERV op dat vlak te organiseren en ervoor te zorgen dat ook deze belangrijke stakeholder mee is in uw beleid.

U hebt niet geantwoord op mijn vraag over het overleg met de andere gewesten en het eventuele overleg met andere landen in Europa mochten we de Vlaamse doelstelling niet bereiken. Ik weet dat u een optimist bent, maar uiteraard bent u ook een goede beleidsvoerder, die vooruitkijkt. Kunt u daarop nog even antwoorden?

Twee, is die potentieelanalyse van VITO volledig ter beschikking? *(Opmerkingen)*

Die staat op de website? Oké, dank u.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is positief dat u komt vertellen dat de monitoring niet enkel moet gebeuren op het productieniveau, het federale niveau, maar ook hier op gewestelijk niveau. Ik hoop dat Brussel en Wallonië dat ook doen. De gegevens omtrent vermogens bijvoorbeeld zijn vrij snel beschikbaar. U spreekt zelf van windmolens, vermoedelijk 200 megawatt voor 2017, maar de gegevens over mega- of gigawattuur zijn niet zo snel beschikbaar.

We kunnen wel heel veel zonnepanelen plaatsen, maar december en januari waren deze keer zeer slechte maanden. We kunnen heel veel vermogen hebben, maar we moeten ook gigawattuur hebben.

Ik ben het er helemaal mee eens dat we in Vlaanderen die monitoring veel beter kunnen doen, stringent, en zodat deze kan worden gekoppeld met de federale monitoring.

Ik heb een strategische vraag. In Duitsland, het is nog niet beslist, zegt men toch dat men die 2020-doelstelling waarschijnlijk niet gaat halen en wil men dat verschuiven naar 2030; dat is ter sprake gekomen. Is het een strategisch goede keuze om ons te engageren om de doelstelling te halen en pas helemaal op het einde, als we zien dat we het niet halen, in het buitenland te gaan kopen? Of moeten we nu al...

Men riskeert dan hoge prijzen, terwijl er landen zijn die nu al onderhandelen met elkaar en een soort optie nemen aan interessante prijzen. Is het niet strategischer om dat nu al te doen? Om te kijken naar andere landen en eventueel opties te nemen? Als het dan toch niet wordt gehaald, is het beter om aan deze prijzen te kopen dan op het laatste moment.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is sowieso een moeilijke zaak om langetermijnprognoses te stellen. We hebben in het verleden gezien dat zaken die men eertijds heeft voorspeld, vaak mislukken, omdat men het beleid moet bijsturen, en ook omdat technologische ontwikkelingen moeilijk te voorspellen zijn. Ik vraag niet aan u dat u dat wel kunt of doet, dat zou veel gevraagd zijn.

We moeten, denk ik, wel de zaak heel goed monitoren. Ik wil toch eens van u horen op welke manier u dat wilt doen. Als dan blijkt dat we de doelstellingen niet kunnen halen, zullen er uiteraard andere maatregelen moeten worden genomen. Mijn vraag is nu toch vooral: hoe wilt u dat van nabij monitoren om ervoor te zorgen dat we toch zo dicht mogelijk bij de meest positieve prognoses blijven?

Minister Bart Tommelein: Ik ben een beetje verbaasd. De afspraken met de andere gewesten zijn gemaakt rond burden sharing. Dat is al een hele tijd geleden gebeurd. Ik herinner me dat ik toen samenwerkte met voormalig Waals minister

van Energie Furlan en ondertussen zijn we al twee ministers verder in Wallonië. De afspraken rond eventuele tekorten en overschotten liggen vast.

Er zijn ook al informele contacten geweest met andere landen die hebben gezegd dat ze bereid zijn om rond de tafel te zitten. Dat is wel het verschil tussen het optimisme en het pessimisme rond het behalen van de doelstellingen. Ik ben ervan overtuigd dat we de doelstellingen kunnen halen in 2020 en dat we daar alles moeten voor doen. Er zal een versnelling komen, ook in de andere gewesten, ook in Wallonië en Brussel.

Mijnheer Gryffroy, u hebt gelijk, december en januari waren bijzonder zonnearme maanden, dat was historisch zelfs. Maar u zegt er niet bij dat er wel veel wind was, dat was waarschijnlijk ook historisch. Zo kan ik het ook. 'Er was weinig zon in de voorbije twee maanden!' Maar dat er veel wind was, dat zegt dan niemand. Ik kan niet inschatten hoeveel zon we volgend jaar of over twee jaar of vijf jaar krijgen en hoeveel wind er zal zijn.

Als ik berekeningen maak, dan wil ik die realistisch maken. Men voert discussies over het werkelijke vermogen of de productie op een bepaald moment en hoeveel geïnstalleerd vermogen. Ik ken alleen het geïnstalleerd vermogen en ik kan ervan uitgaan dat er straks ook nog enkele zonnerijke maanden komen. Het zou wel eens kunnen dat februari en maart in vergelijking met andere jaren bijzonder zonnelijk worden. Niemand zegt dat de komende maanden allemaal zonnearm zullen zijn. Ik denk dat we daar toch een klein beetje moeten beseffen dat we op dat vlak niet te pessimistisch mogen zijn.

Ja, mijnheer Danen, ik ben er van overtuigd dat een zeer strakke monitoring belangrijk is. Het moet wel een monitoring zijn die rekening houdt met bewegingen die kunnen komen, die toch ook weer wel geloven in een aantal zaken, die geloven in innovatie, die geloven in vernieuwing en versnelling. Daarvoor is absoluut een groter draagvlak nodig. Ik merk trouwens met alle initiatieven die we nu aan het nemen zijn, dat het draagvlak bij de bevolking en de gemeenten aan het groeien is. Dat vraagt tijd. Trouwens, collega's, in Nederland waar de sense of urgency vrij groot is omdat ze de omschakeling moeten maken van gas naar hernieuwbare energie, wat ze jarenlang hebben nagelaten, omdat ze gas genoeg hadden, en andere mogelijkheden hadden, gaat de versnelling nu ontzettend hard.

Met andere woorden, als de sense of urgency bij iedereen is doorgedrongen, dan zal het sneller gaan. Elke maand worden er ook opnieuw bestaande drempels weggenomen, die mensen tegenhouden om een aantal dingen te doen.

Ik ga nog eens herhalen dat het woord 'engagement' belangrijk is. We willen ervoor gaan. Dat is onze doelstelling. Als we het buiten onze wil om niet halen, dan kan niemand ons iets verwijten. Dan hebben we alles gedaan om hetgeen we met elkaar hebben afgesproken ook te realiseren. Als men natuurlijk de zaken niet haalt door eigen schuld, door het feit dat men een gebrek aan vertrouwen heeft en men constant het draagvlak aan het ondermijnen is, dan moeten we in feite enkel naar onszelf kijken. Ik zou dus voorstellen dat we toch proberen de discussies op dat vlak af te ronden, dat we proberen te zeggen 'oké, we gaan er nu voor', en dat we inderdaad – ik ga het nu nog eens herhalen – geen oude wagens wegdoen vooraleer de nieuwe wagens zijn geleverd.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u wel. De vraag over de wagens was eigenlijk de vorige, maar ik begrijp uw vergelijking. *(Opmerkingen van minister Bart Tommelein)*

U hebt gelijk wat de kernuitstap betreft. Ik was eigenlijk niet van plan om over kernenergie te spreken, maar bij dezen dan toch. Over die kernuitstap is beslist,

en het is aan ons om niet dezelfde fout te maken als paars-groen in 2002-2003. We moeten er met deze regering voor zorgen dat er een waardig alternatief wordt uitgewerkt. Dat alternatief moet wat ons betreft zo veel mogelijk bestaan uit hernieuwbare energie en energiebesparing. Minister, u zegt dat die potentieel-analyse van VITO voor 2030 ergens ter beschikking staat. Nu, ik vind ze niet terug, dus het zou leuk zijn, mocht u die studie bezorgen aan de commissie. Dan beschikken we minstens over de juiste gegevens om het debat te voeren.

Wat monitoring betreft, kan ik me alleen maar aansluiten bij wat u zelf zegt en bij de collega's: die moet zo strak mogelijk zijn, om de geloofwaardigheid van ons verhaal zo groot mogelijk te maken. Wordt vervolgd.

Minister Bart Tommelein: Mag ik nog eventjes? We gaan alle gegevens die het parlement vraagt, ter beschikking stellen. Dat is ook geen enkel probleem. U zegt echter iets wat ik niet heb gezegd. Ik wil u er toch opmerkzaam op maken dat ik wel een aantal uitspraken heb gedaan, maar dat ik het woord 'kernuitstap' hier niet heb gebruikt. Niet.

Andries Gryffroy (N-VA): Vandaag heb ik dat woord in deze commissie ook nog niet gebruikt, collega Bothuyne.

De voorzitter: Collega's, we lezen tussen de regels door, en we begrijpen elkaar op een goede manier.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de energiehuizen – 870 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de toekomstige werking van de energiehuizen – 938 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, samen met de wijzigingen die zijn gebeurd aan de Vlaamse energielening, besliste de Vlaamse Regering om ook de taken van de energiehuizen te heroriënteren. De energiehuizen moeten evolueren naar een uniek loket waar gezinnen met vragen over energie terecht kunnen. Als deadline voor het in werking treden van het nieuwe takenpakket van de energiehuizen is 1 januari 2019 vooropgesteld, dit waarschijnlijk omdat de gezinnen die niet tot de prioritaire doelgroep behoren, vanaf dan ook terecht moeten bij een commerciële bankinstelling om een energielening af te sluiten, en niet langer bij een energiehuis. Alleen gezinnen die kunnen aantonen dat ze bij een commerciële bank geen energielening kunnen afsluiten, mogen dan nog wel aankloppen bij het energiehuis voor zo'n lening.

In de beslissing van de Vlaamse Regering staat dat de taken voor een energiehuis zullen worden opgedeeld in een basispakket, een aanvullend pakket en een nieuw pakket taken. Het basispakket bestaat uit het informeren van de Vlaming over onder andere de premies op het vlak van energie, de energielening, het ondersteunen bij bijvoorbeeld de V-test of bij het aanvragen van premies, het verstrekken van een renteloze energielening aan de prioritaire doelgroep, het aanbieden van ontzorging aan gezinnen die een lening moeten afsluiten bij een commerciële bankinstelling en het

doorverwijzen van gezinnen naar de juiste overheden of instanties. Het basispakket omvat op die manier verplichte activiteiten die in elke gemeente moeten worden aangeboden en uitgevoerd. Daarnaast heb je dan het aanvullende pakket: taken die gericht zijn op energie-efficiëntie en waarvoor het energiehuis een vergoeding kan vragen. Die moeten worden aangeboden in elke gemeente, maar de uitvoering is afhankelijk van de lokale noden. Dan is er ten slotte het nieuwe pakket: vernieuwende of meer experimentele initiatieven die niet overal hoeven te worden aangeboden.

De vergoeding voor het aanbieden van een basispakket zal forfaitair zijn. Voor de aanvullende taken krijgt het energiehuis geen extra vergoedingen en de vergoeding voor de nieuwe taken zal op projectbasis gebeuren.

Minister, hebt u er een zicht op hoeveel commerciële banken vandaag energieleeningen aanbieden met een rente van maximum 2 procent? Op welke manier zult u ervoor zorgen dat de energiehuizen bij de commerciële bankinstellingen voldoende bekend zullen zijn, zodat ze de gezinnen die een energielening aangaan, kunnen doorverwijzen naar de energiehuizen voor praktische ondersteuning? Is het voor de energiehuizen al voldoende duidelijk wat hun nieuwe takenpakket precies zal omvatten? Hebt u er al een zicht op of de energiehuizen momenteel over de juiste profielen en competenties beschikken om de taken goed te vervullen? Of zullen er bijkomende personeelsleden noodzakelijk zijn bij die energiehuizen?

De energieloketten moeten het unieke aanspreekpunt worden voor Vlamingen met vragen over energie. Ik heb er al verschillende keren naar verwezen dat er op verschillende plaatsen ook intergemeentelijke samenwerkingsverbanden wonen actief zijn. Zou het niet logisch zijn om beide initiatieven meer af te stemmen op elkaar?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, rationeel omgaan met energie en het snoeien in verbruik blijft de meest efficiënte, groene en goedkoopste oplossing. Vandaar moeten we de gezinnen aanzetten om de woning goed te isoleren, rationeel om te gaan met energie en te investeren in duurzame energieproductie.

De Vlaamse energielening werd in het leven geroepen om voordelig te lenen voor energiebesparende werken aan de woning en te investeren in duurzame energieproductie zoals bijvoorbeeld zonnepanelen. Sinds 2015 werden al meer dan 12.000 leningen goedgekeurd. Wie een energielening wil afsluiten, kan terecht bij een energiehuis. Het energiehuis is een gemeentelijke instelling of een samenwerking tussen verschillende gemeenten.

De energielening aan 2 procent kan nog tot eind 2018 worden afgesloten; nadien kan enkel de prioritaire doelgroep nog een renteloze energielening bekomen. Dat is vorig jaar beslist en ik denk dat het ook een goede beslissing was. De lening voor niet-commerciële rechtspersonen en coöperatieve vennootschappen loopt van 1 oktober 2017 tot eind 2019. Deze beslissing heeft uiteraard een impact voor de toekomst van de energiehuizen, wat met hen is bediscussieerd. Ik denk ook niet dat de impact noodzakelijk negatief moet zijn.

Tijdens de commissie Energie van 31 mei 2017 werd aangegeven dat de energiehuizen worden geheroriënteerd tot een uniek loket en centraal aanspreekpunt voor begeleiding, sensibilisering en ontzorging. We stellen vast dat burgers, ondanks alle voordelen en baten, de weg niet vinden naar de energiehuizen en niet overgaan tot energiebesparende of duurzame investeringen. Ontzorging vormt een enorme uitdaging, en daar kunnen de energiehuizen een belangrijke rol vervullen.

Minister, u hebt regelgevende initiatieven aangekondigd om dit heroriëntatieplan te realiseren en een meer uniforme werking op te zetten. De energiehuizen moeten tegen 1 januari 2019 deze nieuwe taken opnemen.

Minister, wat is de stand van zaken van de heroriëntering van de opdracht en de taken van de energiehuizen? Hoe zullen de energiehuizen in de toekomst worden gefinancierd? Wat is de impact voor de toekomstige werking van de energiehuizen? Hoe zal er worden samengewerkt met andere lokale en bovenlokale actoren, zoals bijvoorbeeld lokale besturen, OCMW's, distributienetbeheerders enzovoort? Wanneer zullen de regelgevende initiatieven in de Commissie Energie en in het Vlaams Parlement worden besproken?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, wat betreft de leningen bij de commerciële bankinstellingen: van de twaalf aanbieders van energieleningen bieden er – volgens de tarieven die worden vermeld op www.spaargids.be – negen de lening aan onder de 2 procent, aan een tarief variërend van 1,59 procent tot 1,99 procent. Dat is dus drie vierde. Het is mijn indruk dat de banken vandaag al vrij goed op de hoogte zijn van het bestaan van de energiehuizen: vandaag gebeuren er immers al regelmatig doorverwijzingen. Niettemin zal in de loop van dit jaar de nodige aandacht worden besteed aan het bekendmaken van de hervormingen van de energiehuizen en hun nieuwe taken bij de banken.

Wat de hervorming betreft: Vlaanderen beschikt, zowel regionaal, provinciaal als lokaal, al over heel wat instrumenten en maatregelen om energetische renovaties te stimuleren. Maar vaak hebben mensen nood aan meer informatie of begeleiding om er effectief en efficiënt mee aan de slag te gaan. Met de nieuwe taken van de energiehuizen is het de bedoeling om op deze behoeften in te spelen. Ik wil hiermee niet enkel een betere dienstverlening voor de burgers organiseren, maar ook de renovatiegraad verhogen.

Het regelgevend proces waarin de nieuwe taken definitief zullen worden vastgelegd, is volop lopende. De energiehuizen worden hierbij nauw betrokken. De financiering van deze taken maakt daar eveneens deel van uit. In de nota aan de Vlaamse Regering van 19 mei 2017, waarmee de heroriëntatie principieel werd goedgekeurd, is opgenomen dat de vergoeding voor het basistakenpakket enerzijds zal bestaan uit een forfaitair gedeelte, waarbij rekening wordt gehouden met het aantal bewoners en het aantal gemeenten binnen het werkingsgebied van het energiehuis. Daarnaast zal het aantal verstrekte 0 procentenergieleningen zorgen voor een aanvullende variabele vergoeding. Naast het basistakenpakket zullen energiehuizen ook aanvullende taken kunnen opnemen, die bestaan uit betalende dienstverlening, en is ook gepland dat energiehuizen die vernieuwende taken opnemen, een aanvullende projectsubsidie kunnen verkrijgen. Ook de nodige competenties waarover de energiehuizen moeten beschikken, maken uiteraard deel uit van het hervormingsproces.

In de nota van 19 mei 2017 waarnaar ik net verwees, is, naast de nieuwe takenpakketten, ook gepland dat de energiehuizen over de nodige organisatorische vrijheid moeten kunnen beschikken om een beroep te kunnen doen op lokale partners om de nieuwe voorziene taken te kunnen uitvoeren.

Tegelijkertijd is ook het streven naar maximale synergie met de actieve woonketten door de regering principieel goedgekeurd.

De uitvoeringsbepalingen die ik aan de regering zal voorleggen, zullen dus rekening houden met de goedgekeurde uitgangspunten van de conceptnota van 19 mei 2017. De bespreking in deze commissie zal zoals gebruikelijk kunnen gebeuren zodra de regering de tekst van het uitvoeringsbesluit heeft goedgekeurd.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, uit uw antwoord begrijp ik dat het hervormingsproces nog maar is opgestart en nog maar net loopt. Momenteel gebeurt

de heroriëntering volop in overleg met de energiehuizen zelf. We kijken uit naar de concrete invulling.

Ik wil nog even polsen naar de timing. Hebt u er een zicht op wanneer die heroriëntering op punt zal staan? De energiehuizen zijn ook vragende partij om zo snel mogelijk duidelijkheid te krijgen over hun nieuw takenpakket.

De Vlaamse overheid biedt een verzekering gewaarborgd wonen aan aan mensen die bij commerciële banken een hypothecair krediet aanvragen. Daar is destijds een grootschalige campagne over gevoerd omdat die verzekering toch wel heel interessant is voor mensen die op een bepaald moment getroffen worden door ziekte of ontslag, waardoor de bank voor een bepaalde tijd het hypothecair krediet waarborgt. Het is een goed idee om het initiatief van de energielening zeker ook goed bekend te maken bij de banken. Ik pleit er dus voor dat ook de commerciële banken zeer goed zijn ingelicht zodat ze kunnen doorverwijzen naar het energiehuis.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Uit het antwoord kan ik afleiden dat deze vraag nog iets te vroeg komt omdat u nog een aantal stappen moet ondernemen. Mag ik er toch van uitgaan dat het niet alleen gaat over samenwerking tussen de verschillende stakeholders, maar dat we hier kunnen spreken van een synergie die voordelen heeft op operationeel vlak maar ook een financiële impact heeft? Mag ik veronderstellen dat u met lokale en bovenlokale actoren blijft overleggen? Het zou spijtig zijn als we straks weer een hoorzitting moeten organiseren met die actoren die dan hun beklag komen doen. Ik zou liever hebben dat het op voorhand goed wordt doorgesproken.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik zou volgende maand met het ontwerp van decreet in eerste lezing naar de Vlaamse Regering willen gaan. Hopelijk kunnen we het besluit definitief realiseren voor de zomer. In september 2018 zouden we dan de overeenkomsten kunnen afsluiten. Dat is een realistische en goede timing. Dat betekent dat we in de eindfase zitten van het overleg. Uiteraard blijft doorverwijzen heel belangrijk, maar ik heb de indruk dat dit zeer goed gekend en geweten is.

Mijnheer Gryffroy, u kent me toch. Uiteraard is er overleg met de lokale en bovenlokale spelers om dit te finaliseren.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over zonnedelen – 934 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, de aanleiding van deze vraag om uitleg zijn krantenartikelen van 20 januari 2018 waarin u aangeeft dat iedereen binnenkort kan investeren in zonnepanelen van een bedrijf, een coöperatie, een stad of gemeente en dat men deze investering verzekerd kan zien op de energiecomponent van de eigen energiefactuur. De distributienetbeheerders zullen een oproep doen naar de energieleveranciers om mee te stappen in een proefproject. De distributienetbeheerders beheren de data en vormen zo de schakel tussen het zonneproject en de leverancier.

Ik lees dit graag omdat het gebaseerd is op mijn conceptnota van twee jaar geleden omtrent het zonnedelen of het delen van energie.

Minister Bart Tommelein: Ik heb uw presentatie in de commissie toen nog meegemaakt.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat klopt. Dat was in mei of juni 2016.

Dit kan een zeer goed initiatief zijn. Toen ik mijn presentatie gaf, hebt u de opmerking gemaakt dat het schema te ingewikkeld was en dat het eenvoudiger moest worden voorgesteld. Ik heb toen geantwoord dat dit misschien wel kon zijn, maar dat het technisch wel op die manier in elkaar zou zitten. Dat is misschien een van de redenen waarom het wat langer duurt. Je kunt niet zomaar losweg het zonnedelen op een eenvoudige manier toepassen. Ik ben echter blij dat er nu een initiatief wordt genomen.

Ik heb ook van mijn kant niet stilgezeten. Ik voel via bevestigingen dat mensen daarin geïnteresseerd zijn, niet alleen omdat het iets opbrengt maar ook omdat het een trigger is om betrokken te worden bij het energieverhaal.

Twee jaar geleden tijdens de presentatie bestond nog de grote bezorgdheid of er zware decretale veranderingen zouden moeten gebeuren. Uit mijn gesprekken blijkt van niet.

We hebben ondertussen ook de nota gekregen die u aan de commissiesecretaris doorgestuurd hebt, die een aantal zaken naast elkaar zet. Ik veronderstel dat die is opgemaakt door het Vlaams Energieagentschap (VEA). Er was ook een dossier bij van 3E. Daar stonden een aantal zaken in die voor mij niet helemaal duidelijk zijn. We kunnen het er straks eventueel nog over hebben wat de waarde van die nota is, maar voor mij is het nu belangrijk, op basis van wat u een paar weken terug gecommuniceerd hebt, hoe u dat zonnedelen nu concreet wilt aanpakken in Vlaanderen. Is er een timing afgesproken met de distributienetbeheerders (DNB's)? Is het rendement al voldoende berekend? Of laat u dat over aan de markt? Dan moeten we eerst kijken wie de data zal beheren en hoe het proefproject zal lopen. En dan is het de markt die het rendement moet gaan bepalen. Wanneer zouden die proefprojecten starten, medegeorganiseerd door de DNB's? Hoe zullen ze geëvalueerd worden? Hoeveel tijd zullen ze krijgen om een proefproject te laten doorlopen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ere wie ere toekomt, mijnheer Gryffroy: u bent inderdaad degene die een conceptnota heeft geproduceerd en die die ook hier in de commissie heeft voorgesteld. U toont daarmee ook aan dat u het belang van deze beweging juist inschat. Ik zit honderd procent op dezelfde golflengte als u. Mensen moeten inderdaad betrokken worden, en niet alleen voor het geld, al speelt dat uiteraard ook een rol. Als we kunnen aantonen dat hernieuwbare energie niet alleen kost, maar ook opbrengt en een rendement heeft, en dat een investering ook een rendement heeft, waarbij de burgers dan zelf de begunstigde zijn, denk ik dat we een ongelooflijke trigger hebben, die vroeger op het vlak van hernieuwbare energie onvoldoende leefde bij de bevolking. Tot voor kort was de idee dat hernieuwbare energie alleen maar kostte, dat het de factuur verzwaarde en dat het een negatief verhaal was. Dat turnen wij nu om met een positief verhaal. Ik denk dat dat belangrijk is.

Bij mijn weten bent u vandaag actief als bestuurder, samen met collega Schiltz, in de raad van bestuur van een distributienetbeheerder. Het is trouwens ook de voorzitter van de raad van bestuur van die distributienetbeheerder die daar het eerst over gecommuniceerd heeft. Ik had daar nog mee willen wachten tot er wat meer

duidelijkheid was over de implementatie, maar ik heb vastgesteld dat de heer Dries op een bepaald moment zelf de communicatie heeft gedaan, op een receptie in Genk.

Met de betrokken leveranciers zal in de eerste stap telkens één pilootproject worden opgestart, waarbij de betrokken partijen bij dezelfde leverancier afnemen. In een volgende stap zal worden getest hoe leverancierswissels kunnen worden geïntegreerd.

Er zijn nog niet veel definitieve modaliteiten bekend. Het is vooral het concept dat heel duidelijk is, dat zonnedelers een deel van de productiecapaciteit van een zonneproject kunnen kopen. Dat is het allerbelangrijkste. Ik voel trouwens ook aan, zowel in reacties op sociale media als in mails die binnenkomen en bij reacties op straat, dat mensen daar wel degelijk in geïnteresseerd zijn. Dat is iets wat ik, net als u, altijd ingeschat heb. Mensen die in appartementen of in bosrijke gebieden wonen, maar ook mensen die op een bepaalde leeftijd zijn, en die het niet meer zien zitten om bij hun eigen woning die investering te doen, zijn wel bereid om een investering te doen in een project ergens anders.

De winst die wordt gemaakt in het project, zal dan op de factuur worden gebracht. Daarom wordt nu ook een pilootproject gestart, om dat beter te kunnen inschatten. Ik zal me nog niet uitspreken over verwachte resultaten en rendementen. Ik spreek me vandaag wel uit over het rendement van zonnepaneelinstallaties die vandaag geplaatst worden bij een particulier. Dat draait op dit moment rond de 6 procent. Ik zie de terugverdientijd ook zakken. Ik zie de communicatie van sommige leveranciers al spreken over minder dan negen jaar. Ik weet niet of dat allemaal onderbouwd is, maar hoe dan ook zakt het zeker. Het rendement van zonnepanelen stijgt en de kostprijs van zonnepanelen daalt.

Het zou ook een zeer goed instrument zijn om de gemeenschappelijke delen van appartementen, die vandaag ook een kost geven en waarvoor een bijdrage moet worden betaald, al voor een stuk te compenseren. Ik denk dat heel wat bewoners van appartementen blij zullen zijn dat daar wat meer duidelijkheid over zal bestaan en dat daar pilootprojecten rond worden opgestart. Ik denk dat wij verder hard moeten werken om zo snel mogelijk nog duidelijker te zijn en meer bekendheid te creëren en de pilootprojecten te evalueren.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Bedankt voor het antwoord, minister. Op 19 december was er een debat, georganiseerd door de Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven (FEBEG), over peer-to-peer, dus het delen van energie. Men haalde ook de Nederlandse ervaringen erbij. Er werd wat van gedachten gewisseld. Ik heb toen ook een boodschap gelanceerd aan de leveranciers, die natuurlijk massaal aanwezig waren in de zaal om te horen wat ze voor zichzelf konden opsteken. Mijn boodschap was vrij duidelijk. De conceptnota bestaat twee jaar. U hebt het opgenomen in uw Zonneplan en in Stroomversnelling. Soms klagen bedrijven dat ze te weinig contact hebben met de politiek, of omgekeerd, maar ik heb toen duidelijk de boodschap gegeven dat er een conceptnota is, die is opgenomen in het Zonneplan. Dan zou ik ook verwachten dat bedrijven en leveranciers eens beginnen te zoeken en te rekenen welk rendement zij halen en wat er al dan niet te kort is in de wetgeving. Ik reik hun bij manier van spreken de hand, en vraag hun wat nu nog nodig is om die projecten effectief op te starten. Moet er decretaal iets veranderd worden? Of is het rendement überhaupt slecht enzovoort?

Dan moet ik eigenlijk vaststellen dat die bedrijven – ik heb er verschillende gesproken – zeggen dat ze ermee bezig zijn, dat ze geen tijd hebben, enzovoort. Dat is eigenlijk de bal altijd maar vooruitschuiven tot wij als politici een zeer klaar kader gaan maken. Dan gaan ze klagen dat het kader niet perfect past. We hebben de aanzet gegeven. Ik zou dan verwachten dat een aantal spelers daarop inspelen om dan terug te koppelen en te zeggen welke tekst absoluut niet kan, of

welke wel kan maar moet worden aangepast. Maar er was uiteindelijk heel weinig reactie op. Dat was duidelijk te zien, op het peer-to-peerdebat van FEBEG.

In verband met de gemeenschappelijke delen, zou ik willen vragen dat u als minister uw ...

Minister Bart Tommelein: Autoriteit.

Andries Gryffroy (N-VA): Inderdaad, dat hebt u. Dat u dus uw autoriteit gebruikt om meer gewicht in de schaal te leggen.

In verband met de gemeenschappelijke delen van meergezinswoningen is mijn vraag aan u of we niet in een speciale regeling kunnen voorzien voor meergezinswoningen, en ze te beschouwen als een energie-entiteit. De kabel passeert langs het appartementsgebouw. Wat binnen dat gebouw gebeurt, daar ligt die kabel niet wakker van. De zonnepanelen blijven in het appartementsgebouw. Waarom moet er voor de E-peilberekening voor ieder appartement een apart paneeltje en een aparte omvormer zijn, in plaats van te werken met digitale meters, en één omvormer? De investering is dan een stuk goedkoper. Het kan perfect worden berekend en de distributienetbeheerder heeft daar geen last van. Als men daar echter vragen over stelt aan het VEA, is het antwoord altijd dat de regels dat niet toelaten.

Een derde vraag. We hebben de nota gekregen over het salderen op afstand van elektriciteit uit zonne-energie. Ik denk dat ze opgemaakt was door het VEA, en er was ook een nota van 3E, die via het kabinet bij de secretaris naar de leden van de commissie is verstuurd. Misschien zou het wel handig zijn om een hoorzitting te houden met de auteurs van die nota's, om nog een aantal vragen die ik heb, te kunnen uitklaren.

Minister Bart Tommelein: We moeten inderdaad de duidelijke boodschap geven aan de leveranciers dat zij verantwoordelijkheid hebben. Ik treed u daarin helemaal bij, mijnheer Gryffroy. Er zal binnenkort een infosessie zijn. Ik ben er ook van overtuigd, net zoals u, dat als één leverancier springt, de rest mee zal springen, want dan zitten ze in een concurrentiele omgeving. Ik beloof u dat ik mijn ... autoriteit, maar zeker mijn gewicht, zal gebruiken om de leveranciers aan te sporen om dat effectief ook te doen. Ik doe het al, vanaf deze tribune dan.

Ik weet, wat de gemeenschappelijke delen betreft, dat we misschien toch wel eens moeten bekijken om die grotere projecten wat sneller te doen gaan, zeker als het gaat over gemeenschappelijke delen. Zoals u weet, heeft de stad waar ik zelf woon, nogal veel appartementsgebouwen. Het is een stad met een kleine oppervlakte, er zijn weinig mogelijkheden om hernieuwbare-energieprojecten anders te gaan doen dan ook de appartementsgebouwen te gebruiken. Het zou alleszins, bijvoorbeeld voor de stad Oostende, al een ongelooflijke opportuniteit zijn als we daarvoor oplossingen zouden vinden, maar net zozeer zou dat het geval zijn voor Gent, voor Antwerpen en voor alle grote steden waar heel veel gemeenschappelijke woningen zijn. Misschien is het dus wel een goed idee van u, mijnheer Gryffroy, om op dat vlak eens te bekijken om een aantal drempels weg te werken en op die manier doorbraken te forceren, want als we daar doorbraken kunnen forceren – u kunt dat ook zien op de zonnekaart – dan zullen die doelstellingen wel worden gehaald. Dat staat buiten kijf. We hebben voldoende daken om onze doelstellingen te halen. Het enige wat we dan nog moeten hebben, is meer zon in de wereld, maar daar kunnen we ook voor een stuk symbolisch voor zorgen.

Over de studie en de hoorzittingen zal ik me niet uitspreken. Ik ben minister, dat is niet mijn verantwoordelijkheid. Het is het parlement zelf en deze commissie die moet beslissen of ze al dan niet hoorzittingen houdt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de erkenning bij RESCert – 935 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Wie investeert in hernieuwbare-energieproductie wil dat dit kwaliteitsvol en kundig wordt geïnstalleerd. Daarvoor is het RESCert-certificaat in het leven geroepen. Om in aanmerking te komen voor een REG-premie voor een zonneboiler, een warmtepomp, of de installatie van zonnepanelen, dient de vakman vanaf 1 juli 2017 over een dergelijk certificaat te beschikken. Dat ging destijds gepaard met een ruime bekendmaking en een gerichte communicatie naar de verschillende doelgroepen, zodat de verschillende actoren zich daarop konden voorbereiden.

Het RESCert-certificatensysteem is een organisatie van het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest met het oog op het opleiden en de certificatie van betrouwbare en kwaliteitsvolle installateurs in de verschillende domeinen, zijnde kleinschalige of residentiële energiesystemen, verwarmingsketels op biomassa, fotovoltaïsche en thermische systemen op zonne-energie, ondiepe geothermische systemen en warmtepompen.

Om een certificaat te verkrijgen, dienen de aanvragers te voldoen aan enkele voorwaarden: een erkende opleiding volgen, slagen voor een erkend examen en voldoen aan de toekenningsvoorwaarden, zijnde drie jaar ervaring. Uiterlijk zes maanden na het slagen voor het examen moet een certificaatvraag op de website worden aangevraagd.

Uit de praktijk stellen we vast dat de erkenning en de toekenning van een nummer soms lang, soms maanden, kan aanslepen. Daardoor worden nieuwe erkenningen met vertraging op de website weergegeven. Daardoor verliezen de installateurs kostbare tijd.

Minister, bent u op de hoogte van het probleem van de te lange gemiddelde duurtijd van de erkenning en het toekennen van een nummer? Hebt u daarover interne afspraken gemaakt? Zijn er afspraken over processen en duurtijd?

Wat zou u kunnen doen om de oplopende wachttijden voor het toekennen van een certificaat, het toekennen van een nummer en de publicatie op de website adequater te laten verlopen?

Wat doen de distributienetbeheerders met de REG-premies (rationeel energiegebruik) bij installateurs met een erkenningsnummer in aanvraag? Zeker als het te lang duurt want uiteindelijk is diegene die de premie moet ontvangen straks benadeeld omdat de installateur lang moet wachten op zijn erkenningsnummer.

Hoe wordt de promotiecampagne die tijdens de zomer werd gevoerd, geëvalueerd? Zullen er in de toekomst nog bijkomende initiatieven worden georganiseerd om het belang van het RESCert-certificaat in de verf te zetten?

RESCert beloofde vorig jaar om werk te maken van een interactievere tool waarmee erkende installateurs uit de buurt kunnen worden opgezocht. Wij vinden dit nog niet terug op de website. Hoe zult u de organisatie achter RESCert ertoe aanzetten om dit alsnog in orde te brengen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, de distributienetbeheerders kennen de premie voor een warmtepomp of zonneboiler alleen toe wanneer de plaatsende of validerende aannemer op het moment van plaatsing of validatie van de installatie beschikt over een RESCert-certificaat. Erkeningsnummers in aanvraag worden niet aanvaard. De regelgeving hierover is duidelijk en eist trouwens dat de aannemer die de installatie plaatst zelf over het certificaat beschikt.

We zijn hierin al soepel geweest door toe te laten dat, wanneer een installateur zelf niet beschikt over dat certificaat op het moment van plaatsing, de installatie ook mag worden gevalideerd door een andere installateur die wel over het juiste certificaat beschikt. Een installateur kan altijd een beroep doen op een collega-installateur met het juiste certificaat om de installatie ter plaatse te komen controleren, en dan is er geen enkel probleem om een premie toe te kennen voor deze installatie. De installateur zelf moet de juiste procedure volgen zodat zijn klant recht heeft op een premie.

Zeer recent heeft het Vlaams Energieagentschap (VEA) ons op de hoogte gebracht van misbruik van de RESCert-erkenning. Blijkbaar zouden niet-erkende aannemers gewoon een nummer van een andere erkende RESCert-aannemer invullen, al dan niet tegen 'betaalde naamlening'. Daarom zal in het wijzigingsbesluit betreffende de premies worden voorgesteld dat er voor een premie-aanvraag een certificaat van de plaatsende aannemer moet zijn.

Als er problemen zouden zijn met de aflevering van certificaten moeten die bij de bron worden aangepakt, zonder dat de distributienetbeheerders bij de behandeling van premiedossiers moeten afwijken van de regels zoals wij die hebben bepaald in het Energiebesluit. Het is wel zo dat een instelling het vermoeden doet ontstaan dat een opleiding op een kortere termijn dan bepaald kan worden afgerond. Het VEA heeft de betrokken instelling echter al een brief gestuurd om te stoppen met deze misleidende informatie.

Bij de voorbereiding van de premiehervorming, die inging op 1 januari 2017, werd bewust gekozen om enkel het RESCert-certificaat te aanvaarden en bijvoorbeeld niet het certificaat voor aspirant. De reden hiervoor is dat de Vlaamse Regering heel veel belang hecht aan een minimale kwaliteitsgarantie van de geplaatste installaties. In het verleden werd immers vastgesteld dat de installatie van warmtepompen en zonneboilers vaak te wensen overliet en dat hieraan toch premies waren toegekend. Zeker wanneer wij als beleidsmakers burgers aanzetten om over te schakelen naar groene energie voor verwarming of de productie van sanitair warm water en hiervoor een premie toekennen, lijkt mij kwaliteitsgarantie van groot belang.

Alle installateurs hebben één jaar overgangstermijn gehad om de opleiding te volgen. We moeten nu geen regeling uitwerken voor de installateurs die tot op vandaag niet willen investeren in kwaliteit. De meeste installateurs hebben tijdens het overgangsjaar de opleiding correct gevolgd.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik ben niet op de hoogte van eventuele frauduleuze praktijken. Als ze er zijn, moeten we daar streng op zijn. U zegt dat de distributienetbeheerder geen premies kan uitbetalen als het erkeningsnummer nog in aanvraag is. Daar kan ik ook mee leven: men moet ergens een lijn trekken.

Ik ben benaderd door een aantal mensen die die cursus volgen. Zij deden hun beklag over het feit dat het zeer lang duurt tussen het slagen in het examen en het krijgen van een nummer en het op de website staan. Zij hebben mij toevallig ook de cursus overhandigd. Toen ik module 1 las, viel ik een klein beetje achterover. Voor die cursus betaalt men 650 euro per dag, en dat drie dagen, exclusief

btw. Versie 1.0. van die cursus, december 2013, gebruikt cijfers van 2011. Die cijfers staan letterlijk in de tekst. Ik geef een willekeurig voorbeeld: "In 2011 voerde het gewest bijna 250 gigawattuur primaire energie uit", enzovoort. Er is dus niets geactualiseerd. Men wil dan voorbeelden geven over het aantal in Vlaanderen toegekende groenestroomcertificaten. De gegevens daarvoor werden afgesloten op 15 februari 2013. Men steekt daar dan voorbeelden bij van hoe je de aanvraag moet doen. Dat zijn enkel Franstalige voorbeelden, van de Commission wallone pour l'Energie (CWaPE) en de Brusselse reguleringscommissie voor de gas- en elektriciteitsmarkt (BRUGEL). De voorbeelden van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) zijn daar niet bij. Die cursus is wat mij betreft met andere woorden totaal ondermaats.

Dan moet ik wel verwijzen naar het VEA, want het VEA is verantwoordelijk voor de inhoud. Diegenen die de cursus organiseren, zeggen mij dat ze daar niet aan mogen raken: een erkende opleidingsinstelling mag het verstrekte handboek niet aanpassen of wijzigen. Dat is volledig in handen van het VEA, samen met het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, enzovoort.

Die cursus trekt op niet veel. Dan vragen die installateurs zich natuurlijk af of ze daarvoor drie keer 650 euro moeten betalen. En als ze dan geslaagd zijn, moeten ze nog eens minstens zes maanden wachten op een definitief certificaat.

Ondertussen is de klant boos want die heeft iets besteld bij de installateur en die kan niet beloven dat de klant de premie zal krijgen omdat hij bij de DNB's niet terecht kan omdat hij geen definitief nummer heeft. Eigenlijk zit men in een vicieuze cirkel, waarbij het belangrijkste is dat de opleiding niet goed is. Ik zal u straks de bundel geven. Minister, wat gaat u doen aan die opleiding? Ik krijg niet snel buikpijn, maar toen ik dat zag, kreeg ik wel buikpijn.

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, ik heb u al eens geïnterpelleerd over de problemen die ontstaan om een dergelijk certificaat aan te vragen, voornamelijk vanuit het standpunt van jonge ondernemers. Het zijn mensen die een opleiding hebben gevolgd in functie van het plaatsen van duurzame-energietoestellen, daar jaren voor naar school geweest zijn en de theorie beheersen, maar die uit de boot vallen bij het krijgen van een nummer. Zij kunnen als aspirant wel aan de slag, maar ik hoor nu uit uw mond, minister, dat er inderdaad een vacuüm bestaat waarin die mensen wel klanten hebben, omdat die vertrouwen hebben in een jonge ondernemer die opgeleid is om dergelijke installaties van warmteboilers en warmtepompen enzovoort uit te voeren, maar ze niet kunnen garanderen dat er een premie volgt omdat ze niet beschikken over dat nummer. Dan krijg je natuurlijk fraude, want die mensen moeten daarmee hun brood verdienen. Ze hebben die keuze gemaakt om die specifieke opleiding te volgen. Ze zijn geschoold, gediplomeerd. U creëert een concurrentievervalsing. Installateurs die dertig tot veertig jaar mazout- en gasinstallaties hebben geplaatst en die weinig kennis hebben van het plaatsen van die duurzame-energietoestellen, krijgen wel een certificaat, en de jonge ondernemers die de opleiding hebben gevolgd, vallen uit de boot. Ze moeten aankloppen bij iemand die wel een nummer heeft, en die vraagt daar natuurlijk geld voor. Dat is zoals bij het kopen van een auto: grote garages mogen wel rechtstreeks bij de invoerder nieuwe auto's kopen en een kleine dealer moet zijn wagen kopen bij die grote dealer en die maakt daar misbruik van.

Minister, u hebt toen een belofte gemaakt waarbij ik hoopte dat u aan dit probleem een antwoord zou kunnen bieden. Vandaag stel ik vast dat die jonge ondernemers uit de boot vallen en dat er aan concurrentievervalsing wordt gedaan door die drie jaar praktijkervaring in te schrijven, terwijl ze vandaag beschikken over een diploma om die installaties correct, op een degelijke manier en met de

nodige garanties uit te voeren, maar ze hun klanten niet kunnen garanderen dat die een premie krijgen, tenzij ze ergens een nummer aankopen bij een dealer.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, u hebt 100 procent gelijk: dit kan niet. Lesmateriaal moet up-to-date zijn. Ik ben blij dat u dat aankaart. U mag mij inderdaad de bundel overmaken. Ik zal er onmiddellijk stappen voor ondernemen. Ik ken het gevoel. Ik heb het ook eens meegemaakt toen Europa al meer dan 25 lidstaten telde, dat de leraar van een van mijn dochters nog altijd aan het vertellen was dat Europa uit 25 landen bestond. Ik was toen ook heel boos dat dat mogelijk was. Dit is hetzelfde verhaal. Als men opleidingen geeft, dan moet de opleiding correct en juist zijn. Ik vind dat onaanvaardbaar. Ik zal het VEA daarover onmiddellijk aanspreken.

Mijnheer Nevens, ik begrijp u, maar ik heb ook heel duidelijk gezegd dat, als we dergelijke zaken doen en mensen willen doen geloven in hernieuwbare energie, wij effectief moeten zorgen dat er een kwaliteitsgarantie is. Wat ik aankondig, namelijk dat er een certificaat zal moeten zijn bij de plaatsende aannemer, zet dan weer de situatie van de jonge afgestudeerden techniekers op de helling. We zullen daar een oplossing voor moeten vinden. U mag er natuurlijk niet van uitgaan dat alle jonge installateurs 'd'office' een kwaliteitsgarantie kunnen leveren. Ervaring is altijd belangrijk. Maar ik denk dat u gelijk hebt en ik zal daar het VEA over aanspreken. Er zijn inderdaad oude, erkende installateurs die daar helemaal niets van hebben geleerd in hun studiejaren en dus moeten bijscholen. Je hebt inderdaad jonge afgestudeerden die dat nu al in de opleidingen hebben gehad. Ik zal het bekijken. Want als we het wijzigingsbesluit premies aanpassen en zeggen dat er enkel het certificaat van een plaatsende aannemer moet zijn, dan moeten we een oplossing hebben voor jonge installateurs die de opleiding wel degelijk hebben gevolgd en waarbij we dan zouden kunnen afwijken van de drie jaar ervaring. Maar goed, we zullen het bekijken. U zet de problematiek terecht op scherp. We moeten ervoor zorgen dat we daaruit geraken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik zal u het straks overmaken. Als we horen wat de problemen zijn die worden gesignaleerd vanuit de markt, is het misschien toch te overwegen – het is niet mijn principe – om tijdelijk die certificatieverplichting on hold te zetten. We benadelen jonge ondernemers, we hebben een slechte cursus, we moeten lang wachten: er schort nog iets in de backoffice. Zolang die backoffice en de opleiding niet in orde zijn, zouden we het dan niet beter voorlopig opschorten?

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de REG-premies (rationeel energiegebruik) in 2017

– 937 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijn vraag om uitleg is er gekomen op basis van een hoorzitting in de commissie Wonen. Daar werd een conceptnota besproken in aanwezigheid van de beide DNB's. De hoorzitting ging over de weg naar één premiesysteem in Vlaanderen. Men heeft daar voorlopige, niet-gevalideerde cijfers gegeven over het aantal premies, over het bedrag van de premies enzovoort.

Vorig jaar heb ik tien maanden moeten wachten, tot oktober 2017, om de definitieve gevalideerde cijfers te krijgen van het VEA voor de periode van 2016 via een schriftelijke vraag. Toen was mijn opmerking dat het eigenlijk jammer is dat we zo lang moeten wachten, bijna tot het einde van het jaar. Die monitoring komt te laat toe, waardoor het moeilijk wordt om bij te sturen voor het lopende jaar 2017.

Minister, u zult me niet kwalijk nemen dat ik nu gebruikmaak van niet-gevalideerde cijfers uit die presentatie, maar ze zullen toch een indicatie geven. We stellen vast dat het aantal premies zou dalen met 8 procent. In bedrag uitgedrukt zou het dalen met een kleine 5 procent. De totale personeelskost voor de verwerking van de premies is gestegen met meer dan 8 procent. De totale kost, inclusief klantencontracten en ICT, voor de verwerking van de REG-premies is gestegen met 9,5 procent. Ook in absolute getallen is dat zo. Relatief stijgen die getallen omdat er minder premies zijn en toch een bepaalde kost. Dat stijgt van 12,4 naar 14,7 euro per dossier. Ook in absolute getallen stijgt de totale kost voor personeel, klantencontracten en ICT met 9,5 procent. Enkel het personeel stijgt in absolute cijfers met 8,4 procent.

Minister, wat is de verklaring voor de dalende trend, die al in 2016 te zien was? Hoe verklaart u de stijging van de absolute kost voor het aantal dossiers dat moet worden beheerd? Hoe zult u die premies grondig evalueren en bijsturen voor het lopende jaar 2013? Hoe kunnen we de premies weer aantrekkelijk maken? Plant u bijkomende acties?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik wil in de eerste plaats aanhalen dat ik pas definitieve uitspraken zal doen over de evolutie van het aantal premies in 2017 wanneer de cijfers, zowel voor het aantal uitbetaalde premies als voor de uitbetaalde bedragen, zijn gevalideerd door het VEA. Maar ik leid uit de voorlopige, niet-officiële cijfers ook af dat er een dalende trend waar te nemen is en dat de daling in aantal dossiers groter is dan de daling in het uitbetaalde bedrag.

Een nieuw premiestelsel vraagt altijd de nodige tijd voor het voldoende bekend is bij de burgers en de mensen die ermee bezig zijn. Bovendien zijn voor verschillende maatregelen de eisen verstrengd op 1 januari 2017. De bedragen voor belangrijke premies, zoals dakisolatie en beglazing, zijn gedaald op 1 januari 2017. Deze daling zal worden gecompenseerd door de uitbetaling van totaalrenovatiebonussen. Maar omdat daarvoor minstens drie investeringen, allemaal met factuur van ten vroegste 1 januari 2017, nodig zijn, zit er enige vertraging op de uitbetaling van deze bonussen.

Daarnaast wordt, naarmate er meer gebouwen worden gerenoveerd, het potentieel dat nog kan worden gerenoveerd, steeds kleiner. Het laaghangend fruit wordt steeds beperkter, zowel technisch als qua doelgroep. De doelgroep die het snelst overgaat tot energierenovatie – ik denk dan aan eigenaars-bewoners zonder financiële belemmeringen – heeft dat al in grote mate gedaan, echter nog niet allemaal. De overblijvende segmenten zoals huurders, mede-eigenaars, burgers met beperkte financiële middelen, 65-plussers, zijn minder gemakkelijk te motiveren.

De nieuwe maatregelen zoals de sociale energie-efficiëntieprojecten voor glas en spouwmuurisolatie en de burenpremie zijn nog altijd niet volledig op kruissnelheid. De tweede helft van 2017, zoals blijkt uit de niet-officiële, niet-gevalideerde cijfers, is beter dan de eerste helft.

De stijging van de personeelskosten en de algemene kosten voor de verwerking van de premies kunnen worden verklaard door de grondige wijziging van het premiestelsel op 1 januari 2017. Dit heeft ertoe geleid dat er bijkomende analyse en ontwikkelingen van de verwerkingssoftware nodig waren bij de netbeheerders om

de nieuwe premies te kunnen verwerken. De software moest ook grondig worden getest vooraleer live te gaan en daarbij werden de medewerkers die instaan voor de dossierverwerking sterk betrokken. Deze medewerkers moesten worden opgeleid in alle details. Het kan niet zijn dat hiervoor onnodige kosten worden aangerekend. Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat de VREG dit zeer nauwgezet zal opvolgen en dit aan het parlement zal rapporteren aangezien de VREG onder uw bevoegdheid ressorteert.

Wat bijsturing en grondige evaluatie betreft, hebben we het premiestelsel vanaf 2017 fundamenteel gewijzigd. Ik ben er niet van overtuigd dat altijd snel moet worden ingegrepen in premievoorwaarden en premiehoogtes. We moeten dat goed evalueren en bijsturen, maar toch niet om de haverklap wijzigingen aanbrengen aan steunmaatregelen, want dan krijg ik hier vragen over investeringsonzekerheid en rechtsonzekerheid. Sowieso moeten we wel evalueren, daar ben ik van overtuigd.

De burgers zijn inderdaad onvoldoende op de hoogte van ondersteunende instrumenten. Er zal moeten worden ingezet op meer communicaties. Ik vraag met aandring dat de gemeentebesturen daar echt meer werk van maken. Er zijn er die dat doen, met goede resultaten, maar er zijn er ook die dat op dit moment echt nalaten en hun burgers te weinig informeren. Ik hoop dat we in de Bati-bouwperiode daar opnieuw de nodige aandacht voor zullen krijgen van de media.

Ook de netbeheerders zullen een gedetailleerd communicatieplan verder uitwerken. BENOveren zal onder de aandacht worden gebracht. Alle communicaties zullen worden ingezet. De lokale besturen zullen worden betrokken. Er zal aandacht gaan naar het netwerk van tussenpersonen: energiesnoeiërs, energiehuizen, BENOVatiecoaches, de Bond Beter Leefmilieu, streekintercommunales, de Bouwunie, de Vlaamse Confederatie Bouw (VCB), het Netwerk Architecten Vlaanderen (NAV), de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VMSG), de Organisatie voor Duurzame Energie (ODE), Dialoog en de Steunpunten Duurzaam Bouwen. Ik roep alle betrokken partijen op om in 2018 en 2019 voluit te gaan.

De netbeheerders zullen ook energiefitsessies rond BENOveren organiseren en prioritair inzetten op de bekendheid en groei van de burenpremie. Want ik moet, telkens als ik lokale besturen bezoek, de bestuurders er de aandacht op vestigen dat dat kan, dat dat bestaat. Ook de premieformulieren worden grondig herwerkt, onder andere taalkundig. We proberen zo de drempels weg te werken. De drempel om de eerste keer een volledige en correcte aanvraag te doen, moet worden verlaagd. Ook de online aanvraagmodules worden verder geoptimaliseerd. Ook dit pakket aan maatregelen zal bijdragen tot toegankelijkheid.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Wat voor mij interessant zal zijn – ik zal dat ook steekproefsgewijs proberen vast te leggen – is wanneer de definitieve validatie er nu zal zijn. Ik heb die vorig jaar in oktober gekregen, tien maanden na de voorlopige cijfers. Ik wacht af hoelang dat nu zal duren. We zullen hierover de nodige schriftelijke vragen indienen, in de hoop dat we op een bepaald ogenblik dan de definitieve validatie krijgen. Als we willen monitoren en evalueren, moeten cijfers sneller kunnen worden gevalideerd om tot resultaten te komen.

Uw uitleg rond personeelskost op basis van de voorlopige cijfers vind ik aanvaardbaar. Ik heb daar geen opmerking bij.

Er is een belangrijk element dat mij opvalt. Dat het aantal dossiers daalt, wil niet zeggen dat er sowieso minder wordt geïnvesteerd. Ik denk dat het eerder zo is dat men veel minder de weg vindt naar de premie. De installateur speelt daarin een heel belangrijke rol. Ik heb het gevoel dat de installateur onvoldoende op de hoogte

is en dat er onvoldoende info naar de installateur is gegaan. Moet dat dan komen vanuit het Vlaams Energieagentschap of via de distributienetbeheerders? Dat weet ik niet. Maar ik weet dat installateurs – chauffagisten of elektriciens – vroeger regelmatig werden uitgenodigd door de distributienetbeheerders of andere organisaties om uitleg te krijgen over premies enzovoort. Zij zijn het eerste contact met de klant. Zij kunnen de klanten vertellen op welke manier ze een premie kunnen krijgen. Ze kunnen de klant dan een document bezorgen dat ze moeten invullen.

Zonder te discussiëren over het feit of we meer of minder moeten subsidiëren, denk ik dat we in de evaluatie moeten bekijken hoe we dit aspect, het contact met de installateur, die het eerste contact is met de eindklant, aantrekkelijker of beter kunnen maken.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik wil een pleidooi houden voor een evaluatie van het premiesysteem. Ik wil vooral eens kijken in de tijd hoe het komt dat de verschillende premies bij de verschillende aanpassingen gedaald dan wel gestegen zijn. Ik heb een dergelijke evaluatie nog nooit gezien. Minister, wat vindt u van een doorgedreven evaluatie, zodat we op basis van feiten en argumenten ten goede kunnen bijsturen?

Ik ondersteun het pleidooi van de heer Gryffroy voor een stuk, om installateurs en dergelijke actief te informeren. Ik denk dat dat vroeger misschien wel meer gebeurde. Ik heb het niet alleen over installateurs, maar ook over algemene bouwaannemers. Vaak is het zo dat mensen, wanneer zij bijbouwen, helemaal niet denken aan het feit dat hun klanten weleens kunnen gebruikmaken van bepaalde REG-premies voor isolatie enzovoort. Ik heb het dan over algemene aannemers die andere werken doen dan louter isoleren. Op dat vlak is er nog wel wat laaghangend fruit te plukken. Minister, kunt u op die nagel blijven kloppen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Jullie hebben honderd procent gelijk. De installateurs zijn ongetwijfeld en onmiskenbaar belangrijke contactpunten. We zullen daarop inzetten. De sectorfederaties kunnen daarin een belangrijke rol spelen. Maar ook de groothandelaars, die materiaal leveren, kunnen een rol spelen.

Mijnheer Gryffroy, u zegt dat er heel wat investeringen zijn zonder premies. Daarover kan ik niet ontevreden zijn. Hoe meer investeringen er gebeuren zonder premies, hoe liever ik het heb. Maar dat betekent natuurlijk niet dat we de premies niet moeten bekendmaken en aanprijzen om mensen die het niet van plan zijn, toch ervan te overtuigen om die stappen te zetten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Met dat laatste ben ik het honderd procent eens. Ik heb mijn ramen ook vervangen. Ik vond het niet de moeite om daarvoor een premie aan te vragen, dus heb ik het gewoon zo gedaan. Er zijn dus inderdaad veel mensen die dat zo doen.

Maar een evaluatie is een evaluatie. We kunnen daaruit leren. Ik veronderstel dat er toch wel nog wat elementen voor verbetering vatbaar zijn. Ik wil achteraf ook geen kritiek krijgen dat sommige mensen er niet van wisten. Ik heb die premie misschien niet meteen nodig, maar andere mensen kunnen die premie wel gebruiken. Ik wil vermijden dat zij die investering niet doen omdat ze niet op de hoogte waren, terwijl ze die misschien wel zouden hebben gedaan indien ze wel op de hoogte waren van die premie.

Maar ik merk dat u ondertussen aan de koffieklets bent, dus ik sluit af. (*Opmerkingen. Gelach*)

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de duurzaamheid van windmolens – 943 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Het lijkt misschien een beetje een vreemde vraag, maar het debat wordt gevoerd in Nederland: hoe duurzaam zijn windturbines of -molens? Hoe duurzaam is windenergie? Op het eerste gezicht is die heel duurzaam, maar de vraag gaat niet over de geproduceerde elektriciteit, wel over de grondstoffen die nodig zijn om de windmolens op zich te produceren en de wijze waarop die worden gewonnen.

Geïnspireerd door het beschermen van ons klimaat neemt de vraag naar windmolens overal toe en ook de vraag naar de benodigde metalen en mineralen. ActionAid, een internationale ngo die in ontwikkelingslanden de mensen steunt om op te komen voor hun rechten, heeft een studie laten uitvoeren naar het winnen van de grondstoffen. Daarbij is vastgesteld dat steeds meer milieuschade wordt aangericht en dat mensenrechten op die manier worden geschonden. Concreet gaat het over onder andere watervervuiling en kinderarbeid.

We kennen al duurzaamheidscriteria in ons groene-energiebeleid, bijvoorbeeld inzake biomassa. Daar is vanuit Europa actie voor ondernomen. De vaststellingen met betrekking tot grondstoffen voor windturbines, maar ook voor bijvoorbeeld batterijen, doet de vraag rijzen of ook niet voor andere materialen en instrumenten van onze energiebeleid duurzaamheidsvereisten moeten worden opgelegd.

Daarnaast lijkt het toch wenselijk dat de sector van de windenergie maar bij uitbreiding de volledige sector van de duurzame energie niet alleen kijkt naar de wijze waarop de energie wordt geproduceerd of opgeslagen, maar ook naar de volledige keten die aan de productie van die energie voorafgaat. Sommigen beroepen zich blijkbaar op het EMAS-certificaat (Eco-Management and Audit Scheme) om aan te geven dat ze rekening houden met de duurzaamheid van hun grondstoffen.

Minister, was u al op de hoogte van deze problematiek? Dit kadert allemaal binnen de circulaire economie waar we allemaal achter staan.

Kunt u naar het voorbeeld van de duurzaamheidsvereisten voor biomassa, duurzaamheidsvereisten opleggen voor andere installaties die hernieuwbare energie produceren of opslaan?

Is het EMAS-certificaat een goed instrument om de duurzaamheid van installaties te garanderen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bothuyne, duurzaamheidscriteria inzake biomassa zoals u aanhaalt, zijn ecologische vereisten die we in een Europees kader en richtlijnen opleggen aan de grondstof. Daar waar voor biomassa een Europees kader aanwezig is, is dit niet het geval voor de meeste grondstoffen die gebruikt worden bij het vervaardigen van windturbines.

Verder moeten we opletten dat we inzake bijkomende voorwaarden voor windturbines steeds binnen de Vlaamse bevoegdheid handelen. Zo kunnen we bijvoorbeeld

niet ingrijpen op zaken die als normeringen van producten kunnen worden beschouwd. Dat is federale materie. Het is een bevoegdheid van uw partijgenoot minister Peeters.

Het is belangrijk te wijzen op het feit dat er wel degelijk oog is voor de duurzaamheid van het gebruik van grondstoffen, vervaardiging, uitbaten en afbreken van windturbines en het hergebruiken van de materialen. De kritiek komt meestal van mensen die hernieuwbare energie minder genegen zijn en die vinden dat de hernieuwbare energie toch ook moet worden geproduceerd. Ik moet zeggen dat dit af en toe toch wat spelerei is.

Dit concept van gesloten kringlopen zit ook vervat in het Europees initiatief rond circulaire economie. Meer nog dan enkel te kijken naar het duurzame karakter van de grondstoffen en de ontginning, speelt de hele cyclus een rol. De sector, Europa en dus ook de Vlaamse WindEnergie Associatie (VWEA), dient hier volop en vrijwillig in te zetten om voor windturbines de kringloop te sluiten. Dit omvat dus ook de impact van bouwen en uitbaten en na de levensloop, het afbreken en hergebruiken. De potentiële verbeteringen gaan dan ook van materialen over fabricage tot bouw, uitbating en verwijdering van de turbines. Zo zijn de meeste turbinebouwers gecertificeerd voor ISO 14001 waarin steeds het engagement om te verbeteren is opgenomen.

In Vlaanderen wordt de bouw en uitbating van windturbines deugdelijk en degelijk ondersteund door een vergunningskader dat oog heeft voor de verschillende vormen van impact op mens, natuur en landschap. Daar zorgt minister Schauvliege dagelijks voor. Tegelijk gaat de sector, Vlaams maar ook internationaal, mee verder in het circulair gegeven en wordt onderzoek vandaag vooral toegespitst nog op hogere performantie van de turbines, verlengen van de levensduur van turbines, en hogere recyclagepercentages van uit dienst genomen turbines.

Meer concreet bieden EMAS en ISO 14001 vooral op lokaal vlak een antwoord op het duurzaamheidsvraagstuk en zijn ze dus een deel van het globaal verhaal dat de productie en recyclage van windturbines is. Deze milieubeheersystemen focussen namelijk vooral op de terreinen waar het bedrijf actief is, over de landsgrenzen heen hebben dergelijke certificaten minder slagkracht.

Robrecht Bothuyne (CD&V): De sector besteedt inderdaad al wat aandacht aan deze problematiek. Het is goed dat we dat hier ook onder de aandacht brengen en waar mogelijk stimuleren zodat mogelijke tegenstanders van de ontwikkeling van hernieuwbare energie geen argumenten meer hebben. Ik zal minister Peeters ook aanspreken op dit element, daar kunt u van op aan.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik ben altijd zeer verheugd als andere collega's opnieuw het belang van circulaire economie onderschrijven. Het is natuurlijk zo dat we moeten opletten dat we nu niet focussen op – misschien wel, misschien niet – wat de super, super, superste duurzame hernieuwbare energie is. Het is denk ik al veel, heel veel, beter dan klassieke energie. Dus dat is alvast goed.

Verder zorgt de certificering van ISO 14001 er ook voor dat er best al wat stevige standaards zijn opgelegd inzake milieumanagement. Het lijkt me dus niet verkeerd.

Aan de tegenstanders die ons vaak proberen wijs te maken dat het volledige productieproces van windmolens toch niet zo fantastisch is, wil ik zeggen dat er over het productieproces van een kerncentrale toch nog wel één en ander te zeggen valt.

Bovendien wil ik wat de energieproductie betreft graag nog meegeven dat een windmolen in zijn eerste zes maanden alle energie produceert die nodig is geweest

om hem te bouwen. Ter zake wordt immers ook soms gespind. Energetisch beschouwd is een windmolen dus al behoorlijk circulair.

Verder wil ik de collega's er toch ook op attenderen dat men moet opletten met het stellen van heel specifieke vragen over heel specifieke sectoren als het over circulaire economie gaat. Dat doorbreekt namelijk een beetje de essentie van de circulaire economie, namelijk de totale ketenaanpak. Om die reden heeft minister Muyters in de commissie Economie wat zijn beleidsdomeinen betreft er ons op gewezen dat het de keuze van de Vlaamse overheid is geweest, terecht volgens mij, om de circulaire economie niet als een aparte cluster, niet als een apart speerpunt te installeren, maar erop toe te zien dat de circulaire economie in de vijf speerpuntclusters wordt toegepast. Mijnheer Bothuyne, als u dus kijkt naar de speerpuntcluster Flux50, dan zult u zien dat daar tal van bedrijven qua energie samenwerken om hun volledige keten, van productie tot consumptie en management, circulair te maken. Het zal dan, denk ik, zaak zijn om erop toe te zien welke vooruitgang die cluster boekt inzake circulaire economie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over grootschalige fotovoltaïsche projecten – 949 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, eigenlijk is dit voor een stukje ook al ter sprake gekomen bij de vragen over zonnedelen, maar hier gaat het heel specifiek over de grootschalige pv-installaties waarnaar u ook al hebt verwezen. Dan spreken we over Volvo Gent, maar we hebben ook de aankondiging gehad van Kristalpark in Lommel.

We weten allemaal hoe het concept werkt. Tot 10 kilovoltampère is er geen ondersteuning, heb je nog de terugdraaiende teller. Tussen 10 en 250 kilovoltampère en 250 en 750 kilovoltampère heb je een bepaalde ondersteuning. Die bandingfactor wordt regelmatig herberekend. Boven de 750 kilovoltampère heb je dan de specifieke projectcategorie, die telkenmale per project moet worden aangevraagd.

U had ook al aangekondigd voor de projecten van minder dan 750 kilovoltampère een herberekening te zullen doen, want er is ook beslist om de exploitatieperiode te verminderen van vijftien naar tien jaar. Naar wat ik hoor van de projectontwikkelaars, is die rekenmethodiek nog niet helemaal af. Die maken zich daar dus ook een klein beetje zorgen over. Ze vragen zich bijvoorbeeld af of de vervanging van een omvormer na negen jaar al dan niet mee in rekening wordt gebracht in de nieuwe rekenmethodiek. Er is in die nieuwe methodiek ook nog onduidelijkheid omtrent de onderhoudskosten. Ook wordt er met een bepaalde energieprijis gerekend. Ik denk dat daar een van de bottlenecks zit. Je kunt perfect een installatie plaatsen van 600 kilovoltampère op een gigantisch bedrijf dat nooit 93 of 98 euro per megawattuur betaalt, zoals is voorzien in de rekenmodellen, maar dat eigenlijk maar met een kostprijs van 60 à 70 euro per megawattuur zit. Dus is het project niet rendabel, omdat je rekening moet houden met die 93 à 98 euro per megawattuur. In je bandingfactor speelt dat dus negatief als de werkelijke prijs van aankoopbare elektriciteit een stuk lager is. Dat is een probleem voor de hervorming die u moet doen.

Wat de projectcategorie boven de 750 kilovoltampère betreft, als je gaat spreken met die gespecialiseerde projectontwikkelaars, dan zeggen die dat ze soms het

volgende probleem hebben. Ze worden gecontacteerd door grote bedrijven, die vragen wat het gaat kosten als ze de elektriciteit van hen kopen, maar de projectontwikkelaar weet nog niet wat de definitieve bandingfactor is. Hij moet dus rekening houden met een voorlopige bandingfactor. Die voorlopige bandingfactor is dan weer berekend op basis van voorlopige gesprekken, offertes, contracten enzovoort, maar is niets definitiefs. Met andere woorden, de definitieve bandingfactor kan nog aanzienlijk wijzigen in functie van de definitieve contracten. Met andere woorden, de projectontwikkelaar zit in een vorm van catch 22. Hij heeft wel een klant die heel veel dakoppervlakte ter beschikking kan stellen en die zegt dat die projectontwikkelaar dat bij hem kan komen doen. Die klant vraagt wat de verkoopprijs is van elektriciteit, en in functie daarvan zal hij bekijken of dat voor hem interessant is of niet. Die projectontwikkelaar moet echter al een prijs geven zonder dat hij eigenlijk al definitief zeker is van zijn bandingfactor. Als ik hoor wat die gespecialiseerde projectontwikkelaars me zeggen, zou dat een van de redenen kunnen zijn waarom bepaalde projecten moeilijker lopen. Je ziet het trouwens ook bij Kristalpak Lommel. Daar zie je eigenlijk dat zelfs de ondersteuning, de bandingfactor hoger ligt dan bijvoorbeeld bij een project dat onder 750 kilovoltampère ligt. Dat is omdat de aankoper in dat geval een bedrijf is dat werkt met een zeer goedkope elektriciteitsprijs. Dus, de rendabiliteit die je moet halen, is vastgelegd en dus wordt dat doorgerekend in de bandingfactor.

Die gespecialiseerde projectontwikkelaars zeggen dat het voor hen moeilijk handelen is zolang ze in die grijze zone zitten. Zij denken dat dat een van de redenen kan zijn waarom nog bij te weinig grote oppervlaktes van start wordt gegaan met dergelijke projecten. Zij willen immers ook een zekerheid.

Minister, daarom heb ik de volgende vragen. Voor de projecten onder 750 kilowattpiek, hoe zal de rekenmethodiek worden aangepast, en zal er ook rekening worden gehouden met de bezorgdheden van de sector? Voor de projecten boven 750 kilowattpiek, hoe kunnen we sneller meer zekerheid bieden omtrent de parameters voor die projectontwikkelaars? Hoe kunnen we de doorlooptijd voor projectspecifieke bandingfactoren verbeteren zodat dit projectontwikkelaars minder afschrikt? Is het bijvoorbeeld mogelijk om reeds een voorbeeld van een projectspecifieke aanvraag met ingevulde parameters te afficheren op de website van het Vlaams Energieagentschap (VEA), zodat projectontwikkelaars een beter idee hebben van hoe dit in zijn werk gaat?

Als men op een bepaald ogenblik moet overstappen naar een definitieve bandingfactor, dan moet men contracten kunnen voorleggen en offertes. Hoe gebeurt de controle op de werkelijke inhoud van deze contracten en offertes? Zijn we zeker dat er met de juiste parameters zal worden gewerkt?

Waarom wordt er gewerkt met een projectrendement en niet met een rendement op het eigen vermogen? Zou het niet beter zijn om een minimaal rendement op het eigen vermogen te bepalen dan een projectrendement waarin de financiering complexer in elkaar zit?

We hebben het er al over gehad voor wind, maar in principe kan dit ook perfect voor PV. Tendering kan eveneens een oplossing bieden omdat ontwikkelaars zelf opgeven hoeveel ondersteuning ze nodig hebben. Zou het niet goed zijn om voor projecten groter dan 60 kilovoltampère proefprojecten voor tendering op te zetten?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, ik zal even stout zijn. Ik ga nog eventjes refereren aan een vorige vraag waar de voorzitter mij niet op wou laten reageren. Maar als u de vervanging van uw ramen nergens aanmeldt en u doet dat in het grootste geheim, dan tellen die ook wel niet mee voor de energie-efficiëntiecijfers, wat ik natuurlijk wel jammer vind. Dit even terzijde.

Andries Gryffroy (N-VA): Waarom zou ik het aanmelden? Waarom zou ik die administratieve moeite doen?

Minister Bart Tommelein: U moet het niet van mij. Ik zeg alleen maar dat als u het niet doet, dat ook niet in mijn cijfers komt of in onze cijfers, want van de heer Bothuyne moet ik 'onze' cijfers zeggen. Ik ben wij.

De steun voor PV-projecten groter dan 10 kilowatt zal voor startdata vanaf 1 april gedurende tien jaar worden toegekend. Deze aanpassing gebeurde op voorstel van de sector zelf, en voor zover ik zelf de reacties heb gehoord, zijn deze uitermate positief. De berekening van de bandingfactor zal nog steeds gebeuren op basis van de inkomsten en uitgaven over een exploitatieperiode van vijftien jaar. Dat betekent ook dat de vervanging van de omvormer ook in de toekomst in rekening zal worden gebracht, op basis van dezelfde geraamde vervangingskost als daarvoor.

Voor projecten groter dan 750 kilowatt wordt een specifieke onrendabele top berekend. Daarbij moet conform het Energiebesluit worden aangetoond dat het project kostenefficiënt en performant is. De eerste projecten zijn eind 2016 ingediend en behandeld. Het betrof echter projecten waarvoor het concept nog niet was vastgelegd, en de aanvragen dus zeer onvolledig waren. Sommige projecten zijn van concept veranderd en teruggetrokken, sommige zijn nog in uitwerking. Daarbij is recent een voorlopige bandingfactor vastgelegd voor Kristal Solar Park in Lommel.

Ik steek nooit onder stoelen of banken – en dat steekt ook in de nieuwe regeling – dat ik erop aanstuur dat er participatie bij is, als dat enigszins kan. Zo heb ik bij Volvo gezien dat er verschillende mogelijkheden zijn. Er zijn verschillende offertes waarvan er één met participatie van de werknemers is. Ik heb bij de directie van Volvo niet onder stoelen of banken gestoken dat ik dat zeer graag zou hebben. Als je werknemers een extra kunt geven dat niet belast is en als ze daarmee investeren in grote zonneprojecten op het dak van hun werknemer, dan ben ik daar alleen maar tevreden mee.

Omdat het over zeer grote steunvolumes gaat, is een goede controle belangrijk. Een vraag die ik mij ook stel – en ik zal in dezen ook een voorstel aan de regering doen – is dat de grens van 750 kilowatt nogal arbitrair gekozen is. Er zijn vandaag ook veel projecten tot – laten we zeggen – pakweg 2 megawatt die ook nog representatief zijn. Een uitbreiding van de representatieve categorieën kan een beleidsoptie zijn. Ik blijf echter wel van mening dat voor grote projecten het belangrijk is dat we de optie behouden om ondersteuning op maat te berekenen, net omdat het over zeer grote steunvolumes gaat en we projecten mogelijk moeten maken die atypisch zijn. Dit moet wel gebeuren in het steunkader zoals we dat kennen, inclusief de beperking van de maximale bandingfactoren.

Voor deze grootschalige zonneprojecten zal na de indienstname ook de onrendabele top worden geactualiseerd. In dat kader zal het Vlaams Energieagentschap (VEA) in het begin van het project ook controleren of het project is uitgevoerd conform de voorgelegde contracten.

Bij de ontwikkeling van de onrendabele topeencashflowberekening, heeft de toen ingeschakelde externe consultant, RebelGroup, op basis van eigen ervaring en na consultatie van stakeholders uit de energiesector en de banksector, aangeraden om als maatstaf voor de rendabiliteit te vertrekken van de IRR als projectrendement, omdat dit in de betrokken sectoren het beste inzicht en het meeste vertrouwen geeft in de inschatting van de rendabiliteit. Op dezelfde manier worden bijvoorbeeld ook de investeringen in het kader van de convenanten beoordeeld op het totale projectrendement.

Het is belangrijk dat financieringsinstellingen en investeerders een evaluatie kunnen maken op basis van gekende rendabiliteitsparameters. Eveneens om de stabiliteit

en het vertrouwen in het steunkader te bewaren, willen we de steunregeling voor grootschalige projecten behouden, zodat we met de eerste grote projecten ook verder een referentiekader kunnen uitbouwen.

Collega's, laat er geen twijfel over bestaan, als we de doelstellingen in 2020 willen halen, zullen er immers op korte termijn nog veel grootschalige zonneparken moeten worden gebouwd.

Mijnheer Gryffroy, tendering moet wel worden onderzocht zodat dit op termijn kan worden ingevoerd. Maar tendering invoeren om nog heel snel een aantal projecten te realiseren, zal niet gemakkelijk zijn. Ik sta zeker open voor de voorstellen om op termijn naar tendering te gaan. En laat ons zeggen dat we dat zullen onderzoeken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Als we het hebben over 'monitoren', dan bedoelen we daarmee 'het verzamelen van het verleden'. Een plan opmaken, gebeurt op basis van de verzameling van het verleden. Dat wordt geëvalueerd om het plan bij te sturen. Ik vind het daarom zeer belangrijk dat we niet alleen heel snel weten om hoeveel megawatt het gaat, maar ook hoeveel gigawattuur er is geproduceerd. Daar is een lacune.

Ik begrijp dat u vraagt waar die 750 kilovoltampère vandaan komt. Wie heeft dat destijds zo bepaald en wat was de beweegreden daarachter? Is dat nog zinvol? Ik heb destijds een vraag gesteld over de 'saucissonering' van drie jaar. Dat is ondertussen verwerkt in het ontwerp van Warmtedecreet. Vroeger was het zo dat een installatie van 600 kilowatt niet kon opsplitsen in driemaal 200 kilowatt om er dan elke dag een aan te sluiten. Er moest minstens drie jaar tussen zitten. Dat kwam omdat de ondersteuning verschilde in twee verschillende categorieën waardoor men kon 'saucissoneren' en een profijt kon doen door driemaal 200 kilowatt te plaatsen in plaats van eenmaal 600 kilowatt. U hebt dat geschrapt in het ontwerp van Warmtedecreet omdat het achterhaald was.

De vraag is of die 750 kilovoltampère nog zinvol is of achterhaald is. De vraag die daar dan bij komt, is natuurlijk wat groot is. Is 2000 kilovoltampère dan de goede drempel, of niet? Ik zou het ook niet weten. Bij Kristalpark Lommel is het 110 megawatt. Ik denk dat het duidelijk is dat dit zeer groot is. Ik ga er voor 100 procent mee akkoord dat het projectspecifiek gebonden moet zijn. Wat Volvo Gent betreft: stel dat Volvo Gent 300 watt per paneel plaatst. Met 60.000 panelen is dit 18 megawatt.

Minister Bart Tommelein: 12 gigawattuur of 13 megawatt.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat betekent dat ze eigenlijk maar panelen plaatsen van een dikke 200 watt per paneel. Het zijn dan nog niet de beste, maar de goedkoopste, maar dat is voor de rekening van Volvo. Zij moeten weten hoe ze die installatie op opportuun kunnen plaatsen.

Men zou ook de grens kunnen vastleggen op 2000, en toelaten dat men 12 megawatt koppelt of er zes keer 2000 van maakt. Kan dat of niet? *(Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz)*

Ik ervaar constant problemen op het veld over een aantal zaken. Het is mijn goed recht om dit hier in de commissie aan te kaarten.

De voorzitter: Mijnheer Gryffroy, laat u niet afleiden. Gelieve u te focussen op uw vraag. Brabbelen en spreken onderling, daar heeft iedereen zich wel al eens aan bezondigd. Gelieve u te focussen.

Andries Gryffroy (N-VA): Als er ter plaatse een installatie is van 12 megawatt, en stel dat de grens wordt gelegd op 2000 kilovoltampère, dan zou men misschien

kunnen zeggen dat het ook zes installaties mogen zijn van 2000 kilovoltampère. Wat is het voordeel? De bandingfactor is perfect gekend, waardoor er niet meer gerekend moet worden. Op die manier laat je de keuze aan de projectontwikkelaar: ofwel maak je een vermenigvuldiging van de gekende bandingfactoren, ofwel vraag je een projectspecifieke bandingfactor op. Zij zullen natuurlijk rekening houden met wat het meeste opbrengt. Het ene weten ze heel snel, maar het andere niet. Ze moeten dan een voorlopige bandingfactor aanvragen, wachten op de definitieve bandingfactor, en dan kunnen projecten al dan niet worden teruggetrokken.

Minister, zoals u ideeën op tafel smijt, smijt ik ook dit idee op tafel.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik pluk een element uit de vraag van de heer Gryffroy zonder dat hij die vraag echt heeft gesteld. Ik vind zijn randbemerking heel fundamenteel. Het is blijkbaar zo dat bij de vergunde zeer grootschalige projecten, de prijs die de gebruiker wil betalen, meespeelt in het bepalen van het ondersteuningsniveau. Ik vind dat bizar omdat we op die manier eigenlijk rechtstreeks de energieprijz subsidiëren voor de afnemer van zo'n zonnepark. Ik vind dat bizar en vraag u om dit te onderzoeken. Ik vind dat niet normaal. Als er een afnemer wordt gevonden die bijzonder weinig wil betalen, dan zal het ondersteuningsniveau groter worden. Dat is een vreemd fenomeen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Gryffroy, ik dank u voor de zeer omstandige en technische toelichtingen.

Minister, ik wil toch waarschuwen voor het veilingstelsel, de tendering of auctioning. Dat stelsel vindt vooral doorgang in landen waar hernieuwbare energie doorbreekt en waar grote nationaal gecoördineerde capaciteiten worden opgevraagd, zoals grote zonneparken in de woestijn of in Mexico waar de transitienetbeheerder veilingen in de markt zet om grote volumes binnen te krijgen. Ik denk dat dit voor zonneprojecten in Vlaanderen moeilijk is wegens de specificiteit waarnaar u hebt verwezen. Hoe zal zo'n veiling georganiseerd worden? Vraag je wie 20 megawatt geïnstalleerd vermogen kan leveren tegen een bepaalde termijn? Hoe zit het dan met de omvormers? Is dat één project of mogen dat tien gekoppelde projecten zijn? Ik ben een beetje bevreesd dat het voordeel van een veiling, namelijk het drukken van de prijs, weggemoffeld zal geraken onder allerlei onderliggende technische differentiaties. In die zin vond ik het antwoord zeer bevredigend. Door het stelsel van de projectcategorieën is er al een level van duidelijkheid. Voor echt grote projecten die misschien specifieke noden hebben, wordt er toch nog gekeken wat uiteindelijk de definitieve factor zal zijn, de introductie van de onrendabele top. Dat is een goed stelsel om verder te monitoren. Ik twijfel er niet aan dat u en uw administratie dit kunnen, want het is essentieel.

De mogelijkheid om de productcategorie 250 tot 750 uit te breiden, is een voldoende tegemoetkoming aan de verzuchtingen om ook steeds grotere projecten te kunnen faciliteren en te ondersteunen, want we zullen ze allemaal nodig hebben.

Ik wil nog een laatste bemerking maken. Als we telkens van stelsel veranderen, dragen we niet bij tot de rechtszekerheid. Volgens mij kunnen we verder geraken en meer projecten ontgrendelen met een permanente monitoring, bijschaving en verfijning van het stelsel dan door nu plots een tender of een veilingstelsel te introduceren. Dat is iets wat we misschien op langere termijn kunnen lanceren.

De reden waarom dat voor de windmolens wel doorgang heeft gevonden, is net omdat het daar anders ligt. Er is een groot terrein in zee en de overheid vraagt

wie daar voor de laagste prijs een bepaalde capaciteit wil uitbouwen. Dat is 'pretty straightforward', om het in mooi Nederlands te zeggen. Dat is heel duidelijk.

Wat de zonneparken betreft, zie ik in Vlaanderen niet zo veel grote oppervlakten met enorme rendementen. Vaak gaat het om privé-eigendommen. Het gaat om daken. Het lijkt me logischer de mensen met een dak te stimuleren om daar zonnepanelen op te leggen. In die zin zal de shift naar zonnedelen meer capaciteit ontgrendelen dan een tender.

Minister, indien u dit toch zou overwegen, raad ik u zeker aan om, samen met uw administratie, de talrijke literatuur te lezen over de voor- en nadelen, de gevaren en de uitdagingen van een veilingsysteem, die onder meer door het door u vermelde IRENA is gepubliceerd. Ik dank u voor uw antwoord. Ik denk dat u de nagel op de kop hebt geslagen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, wat de limieten betreft, kan dit nu al worden opgesplitst. Nu wordt al een installatie gehanteerd die per transformator die mogelijkheid biedt.

Mijnheer Danen, ik weet dat uw opmerking over de prijs slechts een randbemerking was, maar ik wil er toch even op wijzen dat die prijs nu al wordt betaald. De prijs die wordt gehanteerd, is de prijs die nu al wordt betaald. Het gaat niet om een prijsbepaling voor de zonnepanelen.

Ik heb hier veel kritiek op gehoord. De enige vraag die u zich moet stellen, is of u tevreden bent indien een zeer groot bedrijf nu groene energie afneemt. Geeft u er de voorkeur aan dat dit bedrijf bij grijze energie blijft? Dat is de enige vraag die u zich moet stellen. De prijs die nu in het dossier over het zonnepanelenproject staat, is de prijs die het bedrijf nu al betaalt. Nu gaat het echter niet volledig gegarandeerd om groene energie.

Mijnheer Schiltz, ik ben een goede monitor. Ik ben op die manier mijn carrière begonnen. Mijn eerste job was monitor op het speelplein van de stad Oostende tijdens de zomer. U hebt gelijk. We moeten de drempels wegwerken. We moeten motiveren en rechtszekerheid creëren. Ik sta niet afkerig tegenover het nieuwe systeem. We moeten echter zorgen voor continuïteit in de investeringen. Dat moet vooruit blijven gaan. Ik ben ervan overtuigd dat we daar met behulp van bijsturingen voor kunnen zorgen.

Mijnheer Gryffroy, wat Volvo betreft, heeft de aanbesteding nog niet plaatsgevonden. Hoewel ik weet dat het gevaarlijk is, zal ik het wat aanschouwelijker maken. We proberen dat om te zetten in panelen en vervolgens een berekening te maken op basis van de meest frequente panelen. We hebben dat ook gedaan voor het Zonneplan. We zijn uitgegaan van 6,4 miljoen panelen, wat gelijk is aan een paneel per Vlaming. Zo nauw steekt het niet. De aanbesteding voor Volvo moet nog gebeuren. Er is me uitgelegd dat er verschillende offertes zijn. Ik neem die beslissing niet. Nu zal het bedrijf tot een aanbesteding overgaan. Laten we hopen dat het rendement nog hoger zal liggen en dat we nog meer volume zullen kunnen installeren, zodat we de doelstelling 2020 zeker zullen halen. Bovendien ben ik ervan overtuigd dat dergelijke projecten, hopelijk met participatie, iets in beweging kunnen zetten dat we voordien nog niet hebben gezien.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, voor mij is dat natuurlijk geen randbemerking. Ik heb in de krant gelezen dat het gaat om 60.000 panelen. Ik vermenigvuldig

dat met 300, wat nu een courante zaak is. Ik vermenigvuldig dat dan met 950 uren. Daarom heb ik die opmerking gemaakt.

Ik wil echter nog een concrete vraag stellen. Als ik het goed heb begrepen, laat het decreet nu toe 3000 kilovoltampère te plaatsen met vier omvormers en vier aanvragen voor elk 750 kilovoltampère. *(Opmerkingen van minister Bart Tommelein)*

Ja, zo begrijp ik het ook.

Mijnheer Schiltz, ik begrijp uw bezorgdheid, maar ik vind dit het onderzoeken waard.

Mijnheer Danen, als ik naar de markt kijk, zie ik een tendens. Een grootverbruiker kan beslissen het zelf te doen. Indien hij het zelf doet, moet hij veel minder elektriciteit aankopen en haalt hij een voordeel uit de transport- en distributiekosten. De bedrijven beschouwen dit echter meestal niet als hun corebusiness. De terugverdiëntijden liggen hoger dan vier jaar. Indien ze dit door gespecialiseerde projectontwikkelaars laten doen, kijken ze naar de prijs die ze van hen krijgen. Ze gaan na of die prijs ongeveer gelijk is aan wat ze zouden kunnen besparen. Indien dat in dezelfde orde van grootte zit, tekenen ze hierop in en hebben ze daar geen miserie mee. Dat is geen onrechtstreekse subsidiëring van dat bedrijf. Indien ze het zelf zouden doen, zouden ze dat voordeel ook krijgen. Dat is dus niet helemaal correct.

Mijnheer Schiltz, wat Kristalpark in Lommel betreft, gaat het om een groot project dat we hadden kunnen tenderen. We spreken hier over 110 megawatt, wat gelijkstaat aan 40 windmolens. Dat is al iets om te tenderen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.